

Üts kõrralik nuur tulõ iks Vastseliinast!

Ka sellel aastal avas suve just Vastseliina Maarahva Laat, mis tõi kaheks kauniks suvepäevaks kokku ligi 30 000 külastajat, 400 kauplejat, ettevõtjat ja käsitöömeistrit, 30 kultuurikollektiivi ning hulgaliselt vabatahtlikke.

Maarahva Laat ei ole ammu enam pelgalt koht, kus ostetakse ja müüakse. Sellest on saanud suve alguse kohtumisaik, kus sünnivad uued mõtted, tugevnevad sõprus-suhted ning tekivad mälestused, mis jäävad kauaks meelde.

Aktiivne noorte osalus

Selle aasta üheks suurimaks uuenduseks oli Noorte oma pidu. Eriliseks tegi selle asjaolu, et programmi panid kokku ja viisid läbi noored ise. Nad said võimaluse esineda, korraldada ning näidata, et noortele usaldatud vastutus toob kaasa häid ideid ja värsket energiat. See oli suurepärane näide sellest, kuidas kogukond saab anda noortele võimaluse kasvada, tegutseda ja oma kodukohta kujundada.

Sama inspireeriv oli Laada TV, kus noored laadareporterid muutsid laada kaks suurt ekraani tõelisteks tõmbenumbriteks. Intervjuud, reportaažid ja vahetud emotsioonid tõid laadamelu ka nendeni, kes viibisid pealavast kaugemal või jälgisid sündmusi veebis. Just sellised uuenduslikud ettevõtmised annavad laadale oma näo ning väärivad kindlasti jätkamist ka järgmistel aastatel.

Noorte aktiivne osalemine on oluline ka Vastseliina Gümnaasiumi jaoks. Kool ei ole ainus koht, kus omandatakse teadmisi ja kujunetakse ettevõtlikeks, julgeteks ning kogukonnast hoolivateks inimes-



20.-21. juunil toimus tänavune Maarahva Laat. Fotod: Aigar Nagel

teks. Maarahva Laat näitas, et kui noortele anda võimalus ja usaldus, sünnivad sellest head mõtted ning suurepärased tulemused.

Positiivne järelkaja

Ka kauplejate tagasiside kinnitab, et Vastseliina Maarahva Laat liigub õiges suunas – 78% vastanutest jäi rahule nii laada korralduse kui ka müügitulemustega. Tagasisidest jäi kõlama mitmeid tunnustavaid mõtteid: „lihtsalt suurepärane korraldus. Vastseliina Maarahva Laat on taas ellu ärganud,“ „väga mõnusalt uuenduslik korraldus,

tegevused, ekraanid ning muidugi pannkoogihommik ja ühine kringlisöömine olid suurepärased,“ ning „tuleme järgmisel aastal kindlasti jälle, sest emotsioonid olid nii head.“ Ka Eesti Karavaniklubi liikmed lubasid, et järgmisel aastal tullakse Vastseliina veelgi suurema seltskonnaga.

Kõige ilusamad laadamälestused sünnivad küll laadapäevadel, kuid nende tegelik väärtus saab selgeks alles siis, kui suvi hakkab lõppema ja läheneb uus kooliaasta. Kauplejate telgid on juba ammu kokku pandud, kuid laada melu ja

ettevõtmised ja kogemused, mis kahe suvepäevaga sündisid.

Sellest laadast saavad mälestused kaasa ka tänased noored. Sügisel astuvad nad taas üle Vastseliina Gümnaasiumi läve, kuid laadast jäävad neile alles kogemused, esinemisjulgus, uued oskused ja teadmine, et ka nende panus on kogukonnale oluline. Just sellistest kogemustest kasvavad inimesed, kes soovivad tulevikus oma kodukohta edasi arendada.

Südamlik tänu kõigile külastajatele, kauplejatele, esinejatele, toetajatele, vabatahtlikele ja koostööpartneritele. Just teie lõite selle meeolu, mille üle võib kogu Võru vald uhkust tunda. Suur tänu kuulub ka Vastseliina Gümnaasiumile, kelle õpilased

panustasid laada õnnestumisse. Just kooli ja kogukonna koostööst sünnivad ettevõtlikud noored, kes hoiavad kodukoha traditsiooni ning loovad uusi.

Vastseliina Maarahva Laat on taas ellu ärganud. Kuid kõige olulisem ei ole pelgalt laada jätkumine, vaid see, et koos laadaga kasvab ka kogukond ning uus põlvkond, kes seda traditsiooni edasi kannab.

Kui anname noortele võimaluse unistada, vastutada ja tegutseda, siis võib julgelt öelda – „üts kõrralik nuur tulõ iks Vastseliinast!“

Taavi Tuvike
MTÜ Maarahva Laat
korraldusmeeskonna liige



Noored reporterid.

muusika mängivad meis edasi. Alles siis mõistame, kui väärtuslikud olid need kohtumised, ühised

Võru Vallavolikogu juunikuu istungilt

Võru Vallavolikogu istung toimus kolmapäeval, 10. juunil 2026 vallamaja II korruse saalis.

Volikogu istungil:

- toimus eelnõu „Võru valla põhimääruse ja teiste Võru Vallavolikogu määruste muutmise seoses kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadusega“ I lugemine ja vastuvõtmine;
- kooskõlastati Võru valla üldhariduskoolide õppepäeva algusajad 2026/2027. õppeaastaks;
- otsustati anda luba viienda

rühma jätkamiseks Lasva Lasteaia Pargihaldjas 2026/2027. õppeaastal ning eraldada lasteaia 2026. aasta eelarvesse täiendavalt 27 697 eurot tööjookulude katteks;

- otsustati muuta Võru Vallavolikogu 14.08.2019 määrust nr 71 „Huvitegevuse ja huvihariduse toetuse määramise ja maksmise kord“;
- tehti ülevaade Kääpa Kooli Orava õppekoha õppekorraldusest 2026/2027. õppeaastal;
- algatati Võru valla arengukava 2035 muutmise;
- otsustati võtta avalikku kasu-

tusse Puiga järve ujumiskoha teenindamiseks vajalik maa-ala, mis paikneb Järveääre katastriüksusel;

- otsustati võtta avalikku kasu- tusse Meegomäe mänguväljaku teenindamiseks vajalik maa-ala, mis paikneb Andsujärve tee 11;
- otsustati nõustuda SKP Invest OÜ Puutli liivakarjääri keskkonnala muutmise taotluse alusel loa väljastamisega otsuses loetletud tingimustel;
- otsustati nõustuda Võru vallale kuuluva Lasva külas asuva kinnisasja koosseisus oleva Tornitee 16/3 jagamisega;

- otsustati lubada Võru Vallavalitsusel teostada riigihange ja selle tulemusena sõlmida hankeleping haiglahoone peasissepääsu juurde bussipeatuse ja bussipeatusest kuni kiirabi sissepääsuni kõnnitee ehitamiseks;
- anti ülevaade Võru Vallavolikogu revisjonikomisjoni arvamusest majandusaasta aruande kohta;
- kinnitati Võru valla 2025. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne;
- võeti vastu Võru valla 2026. aasta II lisaeelarve;
- otsustati võtta Võru vallale

laenu 2026. aasta investeerimis- tegevuse finantseerimiseks summas kuni 1 690 000 eurot, tagasimakse tähtajaga kuni 144 kuud;

- võeti teadmiseks E. Savimägi kiri Võru Vallavolikogule;
- Vastseliina Gümnaasiumi direktor Kristi Pettai tegi volikogule ülevaate 14. mai sündmusest ja edasistest tegevustest.

Lisainfo:

Inga Leelan
vallasekretär
5692 0660

inga.leelan@voruvall.ee

Võru Vallavalitsuse juuni- ja juulikuu istungitelt

Juunikuus toimus viis Võru Vallavalitsuse istungit.

2. juuni Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati seada Tiri külas Võru metskond 47 ja Võru metskond 262 maaüksustel asuva tee avalikuks kasutamiseks isiklik kasutusõigus Võru valla kasuks;
- otsustati seada Kirumpää külas Ordu tee 15, Kaitsevalli tee 7, Raiste külas Saare, Kanariku külas Põldmaa, Raiste-Kanariku-Lapi tee, Loosu külas Rahnu, Liiva külas Koidu, Noore-Kangruhansu, Oru, Kalda maaüksusel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- muudeti Kirumpää külas Ordu tee 16 maaüksusele AS-i Võru Vesi kasuks seatud sundvalduse ala;

- otsustati anda projekteerimistingimused Kirumpää külas Kirumpää tee 46 ja 48 ning Rüütli tee 1 maaüksustele elamute ehitusprojektide koostamiseks;
- otsustati anda ehitusload Palometsa külas Tikri maaüksusele abihoone püstitamiseks, Väimela alevikus Kooli tee 1 õppehoone laiendamiseks (lifti paigaldamiseks), Sika külas Kasesoo, Räpo külas Kotkamäe, Viitka külas Mäe, Volli ja Hargi külas Järvemäe maaüksustele puurkaevude rajamiseks;
- otsustati anda kasutusload Alaküläs Männimetsa, Männipalu, Männisalu, Pedastiku, Palu, Palumetsa, Pedaku, Käbi, Männi, Männiku, Kuusiku, Luha, Männiksaare maaüksustel ümberehitatud päikesejaamadele;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi 2025. a toetuse

- kasutamise aruanne;
- eraldati sotsiaaleluruum ning otsustati pikendada korteri üürilepingut;
- eraldati reservfondist raha Väimela tervisekeskuse jalgteeremiseks ja lauaarvuti ostuks.

9. juuni Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati anda projekteerimistingimused Parksepa alevikus Kesk tn 7 maaüksusele kaubandushoone ehitusprojekti koostamiseks;
- otsustati osaliselt tagastada Kaarna ja Kaldaniidu detailplaneeringu elluviimiseks deponeeritud tagatisraha;
- otsustati anda ehitusluba Kolo-reino külas Tiigi maaüksusele puurkaevu rajamiseks;
- määrati Hanikase külas Teeristi katastriüksusele maa sihtotstarve ning nõustuti maa riigi omandisse jätmisega;
- otsustati muuta Leiso külas Leiso-Aabrami katastriüksuse maa sihtotstarvet;
- nõustuti Päka külas Kivioro ja Lasva külas Koguduse katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- otsustati seada Meegomäe külas Meegomäe tee 46 ja Uus-Meegomäe tee 2 maaüksustele sundvaldus AS Võru Vesi kasuks;
- otsustati seada Kirumpää külas Ordu tee 17, Verijärve külas Sinilille vkt 5, 9, 10, 11, 14 maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi 2024. ja 2025. a toetuse kasutamise aruanded;
- otsustati algatada riigihange „Vedaja leidmine Võru valla õpilasliinidele“;
- kinnitati Vana-Vastseliina haruamatukogu teavikute inventuuriakt;
- suurendati Võru valla lasteaia Lõunapärlid seitsme rühma laste piirarvu;
- otsustati algatada teenistuslik järelevalve Vastseliina Gümnaasiumis;
- otsustati erihoolekandeteenuse rahastamine;
- arutati EL2028+ perioodi ettepanekuid.

16. juuni Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati algatada avatud menetlus Kose alevikus Karjääri tn 21 maaüksusele paarismaja projekteerimistingimuste andmiseks;
- otsustati anda projekteerimistingimused Kose alevikus Henri ja Kelluka tn 3 ning Otsa külas Mäe-Pille maaüksustele elamute ehitusprojektide koostamiseks;
- otsustati anda ehitusload Meegomäe külas Kaldaniidu tn 26 elamu, Võrumõisa külas Sooserva maaüksusele abihoone püstitamiseks, Vana-Saaluse külas Pargi, Verijärve külas Rätsepa

maaüksustele puurkaevude ning Kose alevikus Valgjärve tänavale veetorustiku rajamiseks;

- otsustati anda kasutusluba Verijärve külas Rätsepa maaüksusel laiendatud üksikelmule;
- nõustuti maa ostueesõigusega erastamisega Kanariku külas Hauka maaüksusel asuvate hoonete juurde;
- nõustuti Pindi külas Sillaotsa, Illi külas Mõtsa-Lutsu, Võlsi külas Võlsi tee 36b, Puusepa külas Mesila tee 2a katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- määrati Meegomäe külas Ede-Mõlgamäe maaüksuse uueks lähiaadressiks Kursimäe;
- otsustati seada Võrumõisa tee 4 maaüksusele isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada Otsa külas Piiri, Vahtra, Tiri külas Pärna, Kirumpää külas Kaitsevalli 11, Piiskopi tee 15, Raiste külas Tamme-Põllu, Loosu külas Keldrihaia, Peebu, Loosu-Peebo ja Jaagumäe-Palandu maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi 2025. a toetuse kasutamise aruanne;
- tunnistati riigihange „Õpilasliini bussi ostmise“ luhtunuks;
- otsustati algatada riigihange „Töötubade ja demopäevade läbiviimine ning drooniõppe varustuse soetamine“;
- kinnitati heakorrakonkursi „Kaunis kodu“ 2026. aasta võitjad;
- määrati erakorralist toetust ning otsustati pikendada ja lõpetada sotsiaaleluruumide üürilepinguid;
- muudeti 2026. aasta valla asutuste ja tegevusalade alaeelarveid.

22. juuni Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati algatada riigihange „Võru haigla juurdepääsu liiklussõlme projekteerimine ja ehitamine“;
- tunnistati riigihanges „Vastseliina staadioni ümberehitamine“ edukaks GartnerGrupp OÜ pakkumus maksumusega 119 911 eurot (ilma käibemaksuta);
- otsustati rahuldada hajaasustuse programmi toetusmeetme 2026 taotlusvooru taotlused;
- otsustati anda ehitusload Sõmerpalu alevikus Nurme tn 3 ja Loosu külas Rebe maaüksustele elamute püstitamiseks;
- otsustati anda kasutusluba Kääpa külas Kooli maaüksusel ümberehitatud korvpalliväljakule;
- nõustuti Kose alevikus Karjääri tn 21 ja Otsa külas Pauli katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- nõustuti Kose alevikus Ülase põik 7, 9, 11 katastriüksuste piiride muutmise ja määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- määrati ühissõidukipeatustele

täpsed asukoha koordinaadid;

- otsustati seada Kirumpää külas Ordu tee 18, Tiri külas Tedre, Tiri-Andre, Kaku külas Põhja-Ohestu, Vilja-Ohestu, Verijärve külas Sinilille vkt 1, 2, 3, 4, 8, 13, Liiva külas Järveääre, Möldri külas Kalda, Kanariku külas Üla-Tsoja maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- otsustati eraldada sotsiaaleluruum ja anda üürile kortereid;
- muudeti Kääpa kooli põhimäärust;
- muudeti Vastseliina gümnaasiumi hoolekogu koosseisu;
- kooskõlastati Vastseliina gümnaasiumi, Kääpa kooli, Kääpa sotsiaalkeskuse ja valla raamatukogu töötajate koosseisu muudatused;
- eraldati reservfondist raha koolibussi ostuks;
- lubati vallavanem puhkusele 29. juunist 2026 kuni 12. juulini 2026.

30. juuni Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati seada Loosu külas Luule, Uuri-Kausta tee, Raiste külas Uuri, Risti, Tseapõllu, Kannu külas Kannu-Mironovi tee L1, Kundi, Maaska, Tagakülas Hansu, Tiri külas Türgi-Micheli, Kõivsaare külas Kurruski, Kõivsaarõ, Tsolgo külas Antsu ja Kirumpää külas Kaitsevalli tee 9 maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- nõustuti Vagula külas Markuse, Kusta ja Kõrgeskaare katastriüksuste piiride muutmise ja määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- kinnitati Võidu tn 29 ja Tammesalu korteriühistute 2025. aastaaruanded;
- kooskõlastati Vastseliina gümnaasiumi palgakorralduse põhimõtte muudatused;
- määrati lapsehoiuteenust ning erakorralist toetust eluruumi kohandamiseks.

7. juuli Võru Vallavalitsuse istungil:

- otsustati anda ehitusload Võlsi külas Tamulakalda tn 3, Sika külas Musumäe maaüksustele üksikelmute, Parksepa alevikus Kesk tn 7 kaubandushoone, Puusepa külas Märss-Suu maaüksusele abihoone püstitamiseks, Orava külas Solda tee 3 hoone laiendamiseks ja Navi külas Külaseltsi maaüksusele tervisepargi rajamiseks;
- nõustuti Voki-Tamme külas Männioru, Allikoru ja Kalijärve katastriüksuste liitmisega ning määrati moodustatavale katastriüksusele nimi ja maa sihtotstarve;
- määrati Räpo külas Heino maaüksuse uueks lähiaadressiks Palmisaare;
- otsustati seada Verijärve külas Sinilille vkt 7, 12, Lepatriinu tee, Tsolgo külas Koidu, Saarnitsa, Kivi, Linnamäe külas Roosimäe, Liiva külas Uue-Ojaaru, Loosu

JUHTKIRI: Uue kooliaasta ootuses

Suvi on pakkunud puhkust, päikest ja hetki, mida talletada. Ent peagi algab uus kooliaasta – uus võimalus õppida, avastada ja kasvada. Kooliaasta toob kaasa uusi teadmisi, uusi väljakutseid ning võimaluse seada endale eesmärgid. Kõige enam loodame aga seda, et ees seisab hea aasta – aasta, kus saadakse targemaks ning iga laps, iga õpetaja ja ka iga lapsevanem tunneb end hoiuna ning väärtustatuna.

Koolitee algab kodust, mis peaks olema iga lapse kindlus ja kaitsja. Koolgi ei ole ainult koht, kus omandada teadmisi, vaid ka kogukond, kus igaühel peab olema õigus tunda end turvaliselt ja hoiuna. Koolis õpime iga päev ka seda, kuidas olla inimene ja mõtleme, milliseks inimeseks me saada tahame.

Mõnikord tähendab see julgust märgata midagi, millest on lihtsam vaikida. Oskar Lutsu „Kevade“ õpetaja Laur ei vaata õpilaste eksimustest mööda, kuid ta ei

sildista eksijat. Ta usub, et iga laps on võimeline õppima, muutuma ja paremaks kasvama. Märkab ka seda, kes kannatab. Paneb igaühe uskuma, et headus õpetab kurjast rohkem.

Inimene, kellele tehakse haiget, võib tunda end üksiku ja jõuetuna ning uskuda, et keegi ei hooli. Vahel piisab ainsastki märkamisest, ühest toetavast sõnast või julgusest täiskasvanule rääkida, et katkestada ebaõigluse ring. Vaikimine ei lahenda probleemi – see jätab kannataja üksi ja annab ebaõiglusele võimaluse edasi kasvada.

Koolikiusaja vajab ise abi. See pärast ei ole vaja kedagi häbistada või karistada rohkem, kui õiglane on. Eesmärk on peatada olukord, mis teeb kellelegi haiget ning aidata kõigil osapooltel edasi liikuda. Vastutuse võtmine ja õppimine käivad käsikäes.

Uuel kooliaastal võiksime kõik endalt küsida, kas minu sõnad ja teod aitavad luua kooli, kuhu tullakse rõõmuga? Kas ma märkan kaaslast, kes vajab tuge? Kas mul jätkub julgust öelda välja, kui midagi on valesti?

Olgu meil kõigil tarkust kuulata, hoolivust märgata ning julgust teha seda, mis on õige – ka siis, kui see ei ole kõige lihtsam tee. Sest just nii sünnib kool, kuhu tullakse rõõmuga ja kust minnakse iga päev koju veidi targema ning parema inimesena.

Kandku algav kooliaasta endas teadmishimu, avastamisrõõmu ning hoolivust, millega üksteist märgata ja hoida.



Raul Tohv
vallavanem

külas Loosu-Kausta maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;

- kooskõlastati Parksepa keskkooli ja Puiga põhikooli palgakorralduse põhimõtete muudatused ning Vastseliina muusikakooli töötajate koosseisu muudatus;
- kinnitati Tsolgo haruraamatukogu teavikute inventuuriakt ning moodustati Võru Vallaraamatukogu ja Osula haruraamatukogu teavikute inventuuri komisjonid;
- nimetati sihtasutuse Sõmerpalu Hooldekodu liikmeteks kuni 11.08.2029 Aare Hollo, Aivar Rosenberg ja Angela Järvpõld;
- määrati erakorralist toetust ja otsustati pikendada sotsiaal-eluruumi üürilepingut;
- eraldati reservfondist raha Puiga raamatukogu ruumi remondiks ja sellega seotud sihtfinantseerimise projekti omaosaluseks ning Parksepa keskkooli ventilatsioonisüsteemi hoolduseks.

13. juuli Võru Vallavalitsuse istungil:

- nõustuti Paidra külas Toropi ja Lasva külas Torni tee 16/3 katastriüksuste jagamisega

ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed;

- otsustati seada Lompka külas 9180184 Nooska - Vana-Nursi tee L3 maaüksusele isiklik kasutus-õigus Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada Hānike külas Piisimäe, Vagula külas Vereva, Kirumpää külas Piiskopi tee 14, Loosu külas Siimoni, Loosi külas Peetri maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- anti OÜ-le Admanager Holdings nõusolek Väimela alevikus vallale kuuluva Mäejärve maaüksusele reklaami paigaldamiseks;
- tunnistati riigihanke „Töötubade ja demopäevade läbiviimine ning drooniõppe varustuse soetamine“ pakkumused vastavaks ja kvalifitseeriti edukate pakkujatena Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus ja Multirotor OÜ. Tehnoloogiapõhiste töötubade, droonide lennuõppe töötubade ja demopäevade läbiviimiseks sõlmitakse hankeleping Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskusega summas 47 240 eurot ning drooniõppe varustuse soetamiseks Multirotor OÜ-ga maksumusega 19 425 eurot (ilma käibemaksuta);
- tunnistati riigihanke „Vedaja leid-

mine Võru valla õpilasliinidele“ pakkumused vastavaks ja kvalifitseeriti edukate pakkujatena OÜ Merling Reisid, ABuss OÜ, AS GoBus. Parksepa Keskkooli, Puiga Põhikooli ja Kääpa Kooli Orava õppekoha õpilasliinide teenindamiseks sõlmitakse hankeleping OÜ-ga Merling Reisid hinnaga 1,55 eurot, Vastseliina Gümnaasiumi õpilasliini teenindamiseks ABuss OÜ-ga hinnaga 1,234 eurot ning Osula Põhikooli õpilasliini teenindamiseks AS-ga GoBus hinnaga 1,83 eurot kilomeetri kohta (ilma käibemaksuta);

- muudeti Puiga Lasteaia Siilike lahtiolekuaega. Alates 01.09.2026 on lasteaed avatud esmaspäevast reedeni kell 7–18;
- määrati erakorralist toetust ja otsustati erihooletandeteenuse rahastamine;
- eraldati reservfondist raha soojaku ostuks.

16. ja 21. juuli Võru Vallavalitsuse istungitel:

- tunnistati kehtetuks ehitusluba Lauga külas Laugasoo maaüksusele suvila püstitamiseks;
- otsustati anda ehitusload Raudsepa külas Mäeveere maaüksusele abihooone püstitamiseks ja Sika külas Rootsimäe maaüksusele suurkaevu rajamiseks;

- otsustati anda kasutusload Palometsa külas Laugi maaüksusele püstitatud elamule ja Tagakülas Tupitsa maaüksusel laiendatud päikeseelektrijaamale;
- määrati Rāpo külas Kangro katastriüksuste maa sihtotstarbeks mäetööstusmaa;
- määrati Meegomäe külas Sidelase tee ja Meegomäe tee 55 katastriüksustel asuvalle liikluspinnale kohanimeks Sidelase põik;
- nõustuti Meegomäe külas Meegomäe tee 55 katastriüksuse jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed;
- otsustati seada Möldri külas Popsi, Tagakülas Katlasuu, Mõisamäe külas Suure-Tootsi, Loosu külas Järve, Kaku külas Kaku-Miku maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- muudeti Võru valla lasteaedade põhimäärused;
- eraldati sotsiaaleluruum ning otsustati pikendada üürilepinguid.

28. juuli Võru Vallavalitsuse istungil:

- nõustuti Paloveere külas Lilovere ja Leoski katastriüksuste piiride muutmise ja määrati moodustatavatele katastriüksustele

- nimed ja maa sihtotstarbed;
- otsustati seada Kose alevikus Kosekoopa teele sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada Möldri külas Piusakalda, Hānike külas Soovere ja Püsi ning Meegomäe külas Suure-Rootsi ja Ubalannu maaüksustel asuva eratee kasutamiseks tähtajatu sundvaldus Võru valla kasuks;
- otsustati maksta toetust Vastseliina kiriku välisvalgustuse ehitamisega seotud kulude katmiseks;
- määrati toetust rahvusvahelisel võistlusel osalemiseks;
- otsustati eraldada toetust Vastseliina hokiklubile projekti „Uisudisko tingimuste arendamine Vastseliina uisuväljakul“ omaosaluseks.

Koostas:
Helle Kauts
kantsleispetsialist

Lisainfo:
Inga Leelanss
vallasekretär
5692 0660
inga.leelanss@voruvald.ee

Ohuteavitus avalikul üritusel – jää rahulikuks ja järgi juhiseid

Suveüritused, kontserdid ja kogukonna sündmused toovad kokku palju inimesi. Sellises olukorras panevad enamik neist telefoni hääletule režiimile ega pruugi märgata võimalikku ohuteavitust. Seetõttu on oluline teada, kuidas käituda, kui ürituse ajal edastatakse EE-alarmi teavitust.

Avalikul üritusel on inimeste teavitamine võimalikust ohust korraldaja ülesanne. Korraldaja kohustus on üritust korraldades läbi mõelda, kuidas publikut teavitada ning rahvamasside liikumist hallata. Vajalik info edastatakse enamasti valjuhääldite, ekraanide

või turvatöötajate kaudu.

Kui korraldaja annab teada võimalikust või vahetust ohust, ei tasu sattuda paanikasse. Rahulik käitumine aitab tagada nii enda kui ka teiste turvalisuse. Ohuolukorras juhivad inimeste liikumist korraldaja ja turvatöötajad, kes annavad juhised, kas tuleb jääda paigale, liikuda varjuma, suunduda ohutusse kohta või lahkuda ürituse territooriumilt.

Varjumise korral peab see toimuma seal, kus inimesed parasjagu on. Sageli pole suurüritustel ideaalseid varjumiskohti, seega peab korraldaja eelnevalt mõtlema ka varjumise korraldamisele.

Kohese varjumise alternatiividena saab kasutada näiteks tugevaid konstruktsioone, seinu ja pinnavorme.

Pea meeles: Iga üritusel osaleja saab oma käitumisega kaasa aidata turvalisuse tagamisele. Ohuolukorras on peamine jääda rahulikuks ja järgida juhiseid.



Foto on illustreeriv.

Päästeamet

Huvitegevuse ja huvihariduse toetuste taotlemine Võru vallas

Võru valla huvitegevuse ja huvihariduse toetuse määramise ja maksimise korras (edaspidi kord) jõustusid 22.06.2026 muudatused. Eesmärk oli muuta toetuste süsteem selgemaks, laiendada toetatavate tegevuste ringi ning täpsustada toetuste taotlemise ja määramise tingimusi. Kuna huvihariduse ja huvitegevuse toetamine tagab noortele võimalused enesearenguks, uute oskuste omandamiseks ning mitmekülseks vaba aja veetmiseks, siis täpsustatud ja täiendatud kord võimaldab paindlikumalt arvestada noorte erinevaid huviseid ning toetada nii alustavaid kui ka juba kogemusi omandavaid huvitegevuses osalejaid.

Õppemaksu (osalustasu) toetuse taotlemise puhul puudutavad korra täiendused/muudatused toetuse taotlemist ja väljamaksmist. Toetust saab taotleda lisaks lapsevanemale või hooldajale ka vähemalt 18-aastane noor ise. See täiendus annab täisealistele noortele võimaluse oma huvihariduse ja huvitegevusega seotud küsimusi iseseisvalt korraldada. Toetust saab taotleda 7-19-aastaste noorte huvitegevuses osalemiseks, kuid erandina on võimalik taotleda toetust 6-aastase lapse huvitegevuses osalemiseks, kui laps asub 1. septembril õppima üldhariduskooli. Toetuse väljamaksmise puhul on oluline tähele panna, et kuludokumendi esitamine on uue korra kohaselt kohustuslik ning toetus kantakse üldjuhul igakuiselt toetuse taotleja arvelduskontole

pärast kuludokumendi esitamist 30 kalendripäeva jooksul. Samas on toetuse saajal võimalus otsustada, kas ta esitab kuludokumendi igakuiselt, kaks korda aastas (detsembris ja mais) või üks kord aastas (kogu perioodi eest mai-kuus). Oluline on meeles pidada, et toetus makstakse välja peale kuludokumentide esitamist.

Õppemaksu (osalustasu) toetuse maksimise periood on 1. septembrist kuni 31. maini. Toetuse määr on 20 eurot ühes kalendrikuus. Toetuse taotluseid saab esitada alates septembrist tähtajaga 10. oktoober 2026.

Laagris ja võistlustel osalemise toetust määratakse heade ja väga heade tulemuste eest huvitegevuses või huvihariduses kuni 250 eurot ühe noore kohta eelarveaastas. Täiendusena on korda sisse viidud võimalus taotleda toetust kuni 150 eurot noorele, kes osaleb huvitegevuses esimest aastat, kelle huviala puhul ei ole saavutusi võimalik tavapärasel viisil mõõta või kellel puuduvad veel varasemad võistlustulemused. Nii soovitakse toetada ka neid noori, kes alles alustavad oma huvialaga tegelemist. Laagris ja võistlustel osalemise toetuse taotluseid saab esitada jooksvalt eelarveaasta jooksul. Taotluste esitamisel tuleb jälgida, et need ei jääks eelarveaasta lõppu, vastasel juhul liigub toetuse määramine/mittemääramine uude eelarveaastas.

Teenusepakkujatele mõeldud õppekoha maksumuse toetuse osas

on oluline teada, et kui varasemalt said toetust taotleda lasteaia ruumides tegutsevad juriidilised isikud, siis kehtivas korras seda toetusmeedet enam ei ole. Samuti on sisse viidud täiendus, et toetuse määramisest võib keelduda kui taotlejal on teenusepakkujana võlgnevus vallavalitsuse ees ja/või ei ole esitanud õigeaegselt sihtotstarbelise toetuse kasutamise aruannet või kui vallavalitsusel puuduvad eelarvelised vahendid. Teenusepakkujate toetuse taotlused tuleb endiselt esitada iga aasta 1. detsembriks.

Lisainfot toetuste tingimuste ja taotlemise kohta leiab Võru valla veebilehelt www.voruvald.ee hariduse ning noorte toetuste ja taotluste vahelehel. Huvitegevuse ja huvihariduse toetuse määramise ja maksimise korraga saab lähemalt tutvuda Riigi Teatajas.

Sirle Muiste-Männik
kultuuri- ja noorsootöö
spetsialist
514 7008
sirle.muiste-mannik@voruvald.ee

Järelevalve Vastseliina Gümnaasiumi üle tõi direktorile hoiatuse

Võru vallavanem Raul Tohv tegi teenistusliku järelevalve õiendi alusel Vastseliina Gümnaasiumi juhtile Kristi Pettaile hoiatuse hoolsuskohustuse täitmata jätmise eest. Järelevalve leidis, et Vastseliina Gümnaasiumis olid küll loodud üldised eeldused õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamiseks, kuid oli puudusi

õpilaste järelevalve korralduses madalseikluspargis vahetunni ajal ja lapsevanemate teavitamises. Vald kohustas kooli kõrvaldama puudused korrapidamises vahetundide ajal, dokumentatsioonis ja määrama kindlaks olulistest juhtumitest teavitamise korra. Korrapidamiskohustus tuleb tagada kohe kooliaasta algusest, muude

puuduste kõrvaldamiseks on koolil aega 1. oktoobrini.

Palju tähelepanu pälvinud 14. mai vägivallajuhtumi toimumise ajal ei olnud õpilaste järelevalve piisav, et olukorda madalseikluspargis õigeaegselt märgata ja ennetada. Korrapidamine vahetunni ajal oleks aidanud ära hoida vägivallajuhtumi kooli madalseiklusraja juures. Koolil on kohustus tagada õpilaste vaimne ja füüsiline turvalisus kogu õppe- ja kasvatustegevuse vältel.

Positiivse hinnangu pälvis see, et vägivallajuhtumi järel toetas kool kannatanut, asus kohe sündmuse asjaolusid välja selgitama ning tegi koostööd lapsevanemate, Politsei- ja Piirivalveametiga ja vallaga.

Samas jäi nii koolijuhil kui ka kooliõel teavitamata lapsevanem, kuigi mõlemal oli selline kohustus. Lapsevanem sai info sotsiaalpedagoogilt 1 tund ja 18 minutit pärast lapse pöördumist kooliõe poole, kuid alles pärast seda, kui vanem oli ise kooliga ühendust võtnud. Lapsevanema õigeaegne

teavitamine on oluline osa lapse heaolu ja turvalisuse tagamisest.

Koolil olid olemas üldised põhimõtted vägivallajuhtumite lahendamiseks, dokumenteerimiseks ja lapsevanemate teavitamiseks. Samas ei olnud üheselt selge, kuidas määrata raskeid vägivalla- ja turvalisusjuhtumeid ning käivitada sellest tulenevalt koolisisesed teavitusahelad, kaasa koolipidaja, politsei ja teised vajalikud asutused.

Dokumentidest ei tulnud välja, kes keda peab teavitama ning millise aja jooksul. Puudus ühtne juhtumite dokumenteerimise kord või juhtumikaart, mis tagaks kõigi oluliste toimingute jälgitavuse ja kontrollitavuse. Kool sai ülesande täiendada kriisijuhtimise ja teavitamise regulatsioone ning viia sisse ühtne juhtumite dokumenteerimise ja analüüsimise kord.

Vald kontrollis teenistusliku järelevalve käigus õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning terve kaitse tagamist Vastseliina

Gümnaasiumis. Hinnati, kas kooli juhtimine, töökorraldus ja meetmed on piisavad, et tagada õpilaste turvalisus. Eraldi vaadeldi, kas 14. mai vägivallajuhtumi eel ja selle lahendamisel järgiti kehtivaid nõudeid.

Teenistusliku järelevalve läbiviimise eest vastutas haridusnõunik Siiri Konksi, kellega koos töötasid abivallavanem Piret Otsatalu ning välisekspertid Üllike Luts Tartu Rajaleidjast (HARNO) ja Urmo Uiboleht Eesti Koolijuhtide Ühendusest. Järelevalve kestis 10. juunist kuni 28. juulini, eeltoiminguid asuti tegema juba 22. mail. Järelevalve tulemusi tutvustati 12. augusti Võru valla- volikogus ja 13. augustil Vastseliina Gümnaasiumi hoolekogu avatud istungil.



Vastseliina Gümnaasium. Foto: Vastseliina Gümnaasium

Võru Vallavalitsus

Vallavanem Raul Tohv: Kõige olulisem on seada koolis esikohale lapse huvid

Kõigi valla koolide turvalisus on koolide ja koolipidaja jaoks olnud järjepidev prioriteet. Turvalise õpikeskkonna loomine eeldab aga pidevat eneseanalüüsi, riskide hindamist ja valmisolekut seniseid tegevusi täiustada.

Kas saate öelda, et Vastseliina Gümnaasium on turvaline koht?

Saan kinnitada, et on turvaline ja saab veelgi turvalisemaks. Vastseliina Gümnaasium ei erine teistest koolidest, kus igal pool tuleb aeg-ajalt lahendada muresid. Me silma selle ees kinni ei pigistanud. Me vallavalitsuses võtsime enda

kui koolipidaja rolli väga tõsiselt, et vaadata mitte ainult Vastseliina Gümnaasiumi vaid kogu valla koolide turvalisust. Leidsime neid kohti, mida tuleb parandada nii dokumentides kui ka selles, kuidas olukordi tõlgendada.

14. mai vägivallajuhtum Vastseliina Gümnaasiumis puudutas meie kogukonda sügavalt, pani arutama kooliturvalisuse üle nii koolis, kodudes kui ka vallas. Kool tugevdas kohe pärast juhtumit järelevalvet, suurendas täiskasvanute kohalolu vahetundide ajal, paigaldas täiendavad turvakaamerad ning alustas tur-

valisusega seotud dokumentide täiendamist. Järelevalve tegi mitmeid ettepanekuid hädaolukorras valmisoleku plaanide täiendamiseks ja täpsustamiseks ja see on koolile kindlasti toeks. Mitmed seni lahenduseta küsimused on uue kooliaasta eel juba lahenduse saanud.

Ebameeldivatest kogemustest tuleb teha edasiviivaid järeldusi. Peame hoolt kandma, et saadud õppetunnid aitaks parandada kõigi meie valla koolide turvalisust.

Mida siis tuleb parandada?

Palju olulisi tähelepanekuid

on välja toodud järelevalve aktis, mis käsitleb seda, kuidas teha täpsemaks ja ootustele vastavaks kehtivad reeglid. Siiski on kõige olulisem nende reeglite rakendamine ja selle kaudu turvalise koolikeskkonna tagamine. Kool peab ennetama juhtumeid, mille ära hoidmine on nende võimuses. Samuti oskama targalt ja hoidvalt tegutseda olukordades, mida ära hoida ei saa.

Kool pakub erinevaid tugispetsialistide teenuseid ning teeb süsteemset ennetustööd õpilaste heaolu ja turvalisuse toetamiseks. Ometi ei saa me mööda vaadata

sellest, et koolis sai võimalikuks vägivald, milles õpilane sai kehavigastusi. Peame julgema seda häbi endale tunnistada, sest vägivald tuleb otsustavalt päitsed pähe saada. Meie vastutus on uus põlvkond õigele teele suunata.

Kõige olulisem on seada koolis esikohale lapse huvid – nii emotsionaalne heaolu kui ka vaimne ja füüsiline turvalisus. Ka see on lapse huvides, kui tema väärsti käitumist õigel ajal märgatakse ja see peatatakse. Laps on meie õnnestumise mõõdupuu. Meie eesmärk on turvaline koolikeskkond ja koolirõõm kõigi jaoks.

Kooli reageerimine vägivallajuhtumile

Vastseliina Gümnaasiumis toimunud vägivallajuhtumi kohta on liikvel palju erinevat infot. Kriminaalmenetluse tõttu ei ole võimalik avaldada juhtumi asjaolusid. Avaldame kooli poolt koostatud esmaste tegevuste ajatelje lühendatud kujul.

14.05.2026

Kooli territooriumil toimub õpilastevaheline füüsiline konflikt esimese sõõgivahtunni ajal.

Kell 11.38 pöördub kannatanu kooliõe kabinetis ja räägib kiusamisest. Kooliõde hindab kannatanu tervises seisundit, osutab esmast abi ja kaasab sotsiaalpedagoogi.

Toimuvad esimesed vestlused juhtumist osalenud õpilastega ning kogutakse esmane informatsioon juhtunu kohta.

Vestluse lõppfaasis lahkub

kooliõde kabinetist, et osutada abi teisele õpilasele, kelle tervislik seisund vajab kohest tähelepanu.

Kell 11.45 saab direktor teate, et õpilane ei ole jõudnud matemaatikatundi. Õpilast asuti otsima ning selgus, et ta viibib kooliõe kabinetis, kus temaga tegelesid kooliõde ja sotsiaalpedagoog.

Kell 11.50 räägib sotsiaalpedagoog kakkuses osalenud õpilastega.

Kell 12.40 avaldab kannatanu soovi koju minna, kinnitades, et kõik on korras.

Kell 12.53 saab klassijuhataja kannatanu emalt sõnumi, et soovib rääkida.

Kell 12.56 vestleb sotsiaalpedagoog kannatanu vanemaga.

Kell 13.00 annavad kooliõde ja sotsiaalpedagoog direktorile ülevaate juhtunust ja rakendatud

meetmetest.

Kell 14.18 ja 14.20 saadetakse kakkuses osalenud õpilaste vanematele teavitused eKooli.

Kell 16.29 suhtleb klassijuhataja kannatanu vanemaga lapse heaolu teemal. Selleks ajaks välja selgitatud juhtumiga seotud õpilaste vanemaid teavitatakse eKooli kaudu.

15.05.2026

Sotsiaalpedagoog vestleb kakkuses osalenud õpilasega, kelle osalus selgus. Vanemale saadeti teavitus eKoolis kell 10.01.

18.05.2026

Alustatakse koostööd Politsei- ja Piirivalveametiga ning edastatakse kogutud videomaterjalid politseile.

Juhtkond ja kooli hoolekogu esimees vestlevad kakkuses osalenud

kahe õpilase vanematega.

Õpetajate infopooltunnis räägitakse toimumust. Palutakse juhtumist klassides rääkida.

Suurendatakse õpetajate kohalolu õuevahetundides madalseikluspargi juures ja piirkondades, kus võib esineda riskikäitumist. Kooliõue otsustatakse paigaldada täiendavad turvakaamerad vaatega madalseikluspargile.

Toimub ümarlauavestlus, kuhu on kutsutud kakkust pealt näinud õpilased. Arutletakse turvalise käitumise, vägivalda ennetamise ja kaasõpilaste vastutuse teemadel. Õpilaste eKooli saadetakse teavitus ja palutakse juhtumist kodus rääkida, paljud on seda juba teinud.

Politsei teatab vanema politseisse pöördumisest. Direktor annab politseile ülevaate kooli tegevustest ja haridustehnoloog

edastab neli videot.

Toimub õpetajate ja töötajate erakorraline töökoosolek, kus täpsustatakse juhtumitest teavitamise ja infovahetuse korda koolis.

19.05.2026

Vanem tuleb koos kannatanuga klassijuhataja jutule. Räägitakse õppekorraldusest ja praegusest tervises seisundist.

Kooliõde vestleb kannatanuga. Õpilasega kohtub sotsiaalpedagoog ning pakub kannatanule oma-poolset tuge.

Vastseliina Gümnaasiumi direktor Kristi Pettai: eesmärk on, et iga laps tunneks end koolis hoituna, märgatuna ja turvaliselt

Mis möödunud õppeaastast enim meelde jäi ja esile tõusis?

12. klass ületas kõigis riigieksamite ainetes riigi keskmist, matemaatikas ja inglise keeles lausa märkimisväärselt. Õpilased esinesid edukalt olümpiaadidel, võistlustel ja konkurssidel.

Kultuurielu tippündmusteks kujunesid koolimuusikalid „Pöial-Liisi“ ja „Nukitsamees“, jõulukontsert ja ball. Rõõmu pakkusid õilas- ja loovtööde konverents ning teadus- ja tehnoloogia-valdkonna ettevõtmised, sealhulgas edu Hullu Teadlase võistlusel. Kõik need andsid õpilastele võimaluse õppida, esineda, katsetada, uurida ja kasvada ning kujundasid ühtekuuluvustunnet.

Paraku jääb seda õppeaastast meenutama ka 14. mai vägivaldajuhtum. See puudutas kogu kooliperet ning pani meid veelgi põhjalikumalt üle vaatama oma turvalisuse, ennetus- ja koostöö põhimõtteid. Kuigi tegemist oli keerulise kogemusega, kinnitas see ühtlasi, kui oluline on toimiv tugisüsteem, professionaalne meeskond ja valmisolek õppida ning oma tegevust täiustada.

Mida Te tundsite, kui kogu Eesti pilgud pöördusid Vastseliina koolile?

See puudutas väga valusalt kogu meie kooliperet. Direktorina tundsin vastutust selle eest, et õpilased, nende pered ja koolitöötajad saaksid vajalikku tuge ning et kool tegutseks igas olukorras rahulikult ja professionaalselt.

Ootamatu üleriigiline tähelepanu oli emotsionaalselt keeruline nii õpetajatele kui ka õpilastele. Kurvastas, et sotsiaalmeedias hakkas kiiresti levima kontrollimata ja vastukäiv info, samal ajal kui kool ei saanud alaealiste huve ja seadusest tulenevaid piiranguid arvestades kõiki asjaolusid avalikult kommenteerida.

Kas Vastseliina koolis oli ja on turvalisusega probleeme?

Oleme aastaid pööranud tähelepanu varajasele märkamisele, õpetajate koostööle, tugevatele tugiteenustele ning tihedale koostööle vanemate ja kooliväliste partneritega.

Arenguvestlustel räägime lisaks õpitulemustele ka koolirõõmust, omavahelistest suhetest, turvatundest ja heaolust. Kooli ja kodu vaheline koostöö toimib ning murekohtadest räägitakse avatult. Pigem on väljendatud rahulolu kooliga.

Süsteemset ega pikaajalist kiusamismustrit me ei ole tuvastanud. See ei vähenda aga ühegi üksiku juhtumi tõsidust. 14. mai juhtum puudutas kogu kooliperet, kuid see ei iseloomusta meie kooli igapäevast elu. Tegime vajalikud järeldused ning täiendasime oma turvalisuse, ennetustöö ja juhtumipõhise sekkumise korraldust. Meie eesmärk on, et iga laps tunneks end koolis hoituna, märgatuna ja turvaliselt.

Kuidas Te juhtumist teada saite ja mida tegite?

Õpilane sai kohe abi kooliõe kabinetis ning juhtumi lahendamisse kaasati sotsiaalpedagoog, kes alustas asjaolude väljaselgitamist, vestles juhtumiga seotud õpilastega ning teavitas nende vanemaid.

Meie jaoks oli kõige olulisem tagada kannatanu heaolu, toetada kõiki juhtumiga seotud õpilasi ning teha tihedat koostööd vanemate ja partneritega. Rõhutan, et tervikpilt sündmusest kujunes välja järk-järgult. Tegutsesime selle teabe põhjal, mis meil olemas oli, ning täiendasime oma tegevusi vastavalt lisandunud infole.

Täiendasime senist järelevalvekorraldust, suunates õpetajaid õuevahetundides senisest enam madalseikluspargi piirkonda ning paigaldasime kooli territooriumile täiendavad turvakaamerad. Rää-

kisime juhtumist erakorralistel töökoosolekutel, täiendasime kooli kriisiolukordades tegutsemise juhendeid ja teavitamise korda. Samal ajal jätkasime vestlusi õpilaste ja vanematega, korraldasime ümarlauad pealtnägijatega ning jätkus koostöö politsei ja teiste partneritega.

Viisime läbi juhtumi põhjaliku analüüsi, käsitlesime juhtumit ka erakorralisel õppenõukogu ja hoolekogu koosolekul. Õpilasesindus julgustas meid õpilastega sellistel teemadel rohkem rääkima, et suurendada teadlikkust turvalisest käitumisest ja vastutusest.

Kas saate öelda, et koolipere tegi juhtumile reageerides kõik õigesti?

Keerulises olukorras on kõige olulisem tegutseda kiiresti, vastutustundlikult ja koostöös. Tervikpilt kujunes järk-järgult. Kogu aeg tegime koostööd kannatanu ja tema perega, jälgisime õpilase heaolu ning hoidsime vanemaga ühendust. Juhtumi järgsetel päevadel ei väljendanud vanem meile kooli tegevuse või tegevusetuse suhtes etteheiteid ning politsei esialgsel hinnangul tegutses kool juhtumit käsitledes asjakohaselt.

Meie jaoks on oluline, et saadud kogemus aitaks muuta meie koolikeskkonda veelgi turvalisemaks ja toetavamaks.

Kes on vastutav, kui koolis on kiusamine või lausa vägivald?

Seadusest tulenevalt vastutab koolis turvalise õppekeskkonna tagamise eest direktor. Minu ülesanne on tagada toimiv töökorraldus, selged kokkulepped, vajalikud tugimeetmed ja valmisolek kiiresti reageerida.

Turvaline kool on ühine vastutus. Õpetajad ja tugispetsialistid märkavad, sekkuvad ja toetavad, vanemad kujundavad kodus väärtushinnanguid ning teevad kooliga koostööd. Ka õpilastel endil on oluline roll – märgata, hoolida, sekkuda ja vajadusel abi küsida. Sama oluline on kogukonna ja erinevate koostööpartnerite panus, sest kõige tugevam turvavõrk sünnib siis, kui kõik osapooled tunnevad ühist vastutust ja tegutsevad selle nimel, et iga laps saaks õppida turvalises, hoolivas ja toetavas koolikeskkonnas.

Mis Te sellest juhtumist õppisite?

Turvaline koolikeskkond ei saa kunagi valmis. Isegi hästi toimivaid kokkuleppeid tuleb pidevalt analüüsida, täiendada ja kohendada vastavalt muutuvatele vajadustele. Vaatasime üle oma teavitamise,



Koolijuhi sõnul pakutakse uuest õppeaastast õppijatele uusi arenguvõimalusi, tugevdatakse koolikogukonda ning luuakse parem õpi- ja töökeskkond kõigile. Foto: Tiim Salumägi

dokumenteermise ja kriisikommunikatsiooni põhimõtteid, et infovahetus oleks tulevikus kõigi osapoolte jaoks võimalikult selge ja ühtne.

Õppisime, kui oluline on varajane märkamine, järjepidev koostöö kooli, kodu ja erinevate partnerite vahel. Mõistsime veelgi selgemalt, et lisaks reageerimisele tuleb järjepidevalt panustada ennetustöösse – toetada õpilaste sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arengut, rääkida senisest rohkem vastutusest, ka pealtvaataja rollist, digiturvalisusest ja hoolivast koolikultuurist. Saadud kogemus on juba saanud osaks meie uue õppeaasta tegevustest.

Uuel õppeaastal rakendame esimeses kooliastmes süsteemset sotsiaal-emotsionaalsete oskuste õpet ning liitume programmiga „Kiusuennetamise teejuht“. Jätkame õpilaste heaolu regulaarset jälgimist ja hindamist, õpetajate ja tugispetsialistide koostööd ning kaasame senisest enam õpilasi ja vanemaid koolielu ning turvalisust puudutavatesse aruteludesse.

Kujundame koolikultuuri, kus muredest rääkimine on loomulik, abi küsimine on julgustatud ning kaasõpilase märkamine ja toetamine on igaühe vastutus.

Kuidas tunnete, kas Teil ja koolil on kogukonna usaldus olemas?

Keerulisel ajal kogesime väga palju toetust. Meie hoolekogu oli kogu protsessi vältel koolile tugev partner. Sama toetavad olid vanemad, Võru vald koolipidajana, politsei ja teised partnerid. Kõik panustasid, et toetada turvalise ja hooliva koolikeskkonna kujun-

damist.

Kõige rohkem liigutas meid aga see, kui palju inimesed oma hoolimist välja näitasid. Sõnumid, telefonikõned, valmisolek aidata ja konstruktiivne koostöö andsid meile selge teadmise, et Vastseliina kool läheb meie kogukonnale päriselt korda. Tekkis kindlus, et ka keerulistes olukordades ei jää me ükski. Usaldus võidetud järjepideva töö, avatud suhtluse ja koostööga – sellel on suur väärtus.

Mida on uuel õppeaastal oodata?

Valmib renoveeritud koolistaadion ning uuendame kehalise kasvatuseduši- ja riietusruumid, et pakkuda kaasaegset ja tervist toetavat õpikeskkonda. Esimeses kooliastmes rakendame süsteemset sotsiaal-emotsionaalsete oskuste õpet, sellega aitame lastel paremini mõista iseennast ja teisi ning tulla toime erinevate olukordadega.

Jätkame tegevustega, mis on kujunenud meie kooli tugevuseks. Osaleme haridusuuendusprogrammis TI-Hüpe, Erasmus+ projektides ning Tartu Ülikooli arenguprogrammis, mille kaudu kujundame teaduspõhiselt ennastjuhtivaid õppijaid. Jätkuvad Liikuma Kutsuva Kooli tegevused, kogukonnapäev ning koostöö ettevõtjate, vanemate ja partneritega.

Meie eesmärk on toetada iga õppija arengut ning tugevdada koolikogukonda. Usun, et kõige parem koolikultuur kujuneb siis, kui õpilased, õpetajad, vanemad ja kogukond liiguvad ühise eesmärgi nimel.



Vastseliina Gümnaasiumi möödunud õppeaasta üheks meeldejäävamaks sündmuseks oli lastekoori muusikal "Nukitsamees". Foto: Vastseliina Gümnaasium

Võru vallas alustasid tööd uus lastekaitsepspetsialist ja noorte heaolu spetsialist

Juulis alustas Võru Valla-valitsuses tööd uus lastekaitsepspetsialist Kersti Vill.

Kersti on sündinud ja kasvanud Võrumaal ning veetnud suurema

osa oma elust Võru vallas. Kuigi elu viis ta mõneks ajaks Soome, on ta nüüd naasnud tagasi kodukanti. Oma nooruspõlve veetis ta Osulas ja selle lähümbruses. Lapsepõlvest

meenub talle esimesena suur roheline koolimaja, mängud sõpradega ning maaelu rõõmud ja toimetused – suvised heinateod ja aiatööd.

Üle 15 aasta tegeles Kersti rahvatantsuga ning juhendas ka segarahvatantsurühma. Viimased viis aastat on ta panustanud kogu konna turvalisusse abipolitseinikuna. Vabal ajal meeldib talle lugeda ja küpsetada.

Töökogemust on Kerstil nii era- kui ka

avalikust sektorist. Esimesed kokkupuuted laste ja noortega sai ta noorsootöö korraldaja ning tantsujuhendajana töötades. Pärast gümnaasiumi lõpetamist õppis ta tantsujuhtimist ning täiendas ennast noorsootöö valdkonnas. Hiljem viisid elukogemus ja soovid teda õppima sotsiaaltööd.

„Töö inimestega on mulle alati meeldinud ning usun, et saan lastekaitsepspetsialistina olla oma teadmiste ja oskustega toeks neile, kes seda kõige rohkem vajavad. Väljakutseid ma ei karda – pigem motiveerivad need mind arenema ja paremaid lahendusi leidma,“ ütleb Kersti.

Kersti Villaga saab kontakteeruda e-posti aadressil kersti.vill@voruvald.ee või telefonitsi 518 7491.

Soovime Kerstile uues ametis palju edu ja kordaminekuid!

Kadri Kauts
avalike suhete spetsialist



Lastekaitsepspetsialistina tööle asunud Kersti Vill. Foto: Kadri Kauts

Juulikuu teises pooles asus Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuses noorte heaolu spetsialistina ametisse Eve Lillepuu.

Vastne Võru valla heaolu spetsialist Eve Lillepuu on pärit Meremäelt, elanud aastaid Mõniste ja viimased viis aastat Väimelas.

Erialase hariduse on Eve Lillepuu omandanud Lääne-Viru Rakendus-kõrgkoolis sotsiaaltöö erialal ning töötanud tegevusjuhendajana erihooletandeteenustes, sotsiaalpedagoogina Valga ja Põlvas koolis, HEV koordinaatorina EWERSIS ning kriminaalhooldusametnikuna Tartu Vangla Võru esinduses. Noortega on ta kokku puutunud haridussüsteemis.

Lisaks on Lillepuu õppinud Võru Kaupluskoolis müüjaks ja Luua Metsanduskoolis loodusretkejuhiks. Ta on töötanud müüjana Võru- ja Antsla Tarbijate Ühistus ning RMK Pähni Külustuskeskuses. Ta on tantsinud rahvatantsu naisrühmas ja osalenud näiteringis. Eve Lillepuule meeldib looduses jalutamine ja tervisespordiga tegelemine. Tema nõrkuseks on kassid ja koerad ning väikesed lapsed.

Noorte heaolu spetsialisti ametikohale kandideerimise põhjuseks toob ta välja soovi panustada noorte arengusse ja heaolu toetamisse. „Mind motiveerib võimalus aidata noortel leida lahendusi keerulistes olukordades, toetada nende toimetulekut ning teha koostööd erinevate osapooltega, et ennetada probleemide süvenemist.



Uus noorte heaolu spetsialist Eve Lillepuu. Foto: Erakogu

Soovin töötada valdkonnas, kus minu panusel on reaalne mõju ning kus saan kaasa aidata turvalise ja toetava keskkonna loomisele noorte jaoks,“ rääkis uus Võru valla noorte heaolu spetsialist Eve Lillepuu.

Võru valla uue noorte heaolu spetsialistiga saab ühendust

telefonil 5323 4707 või kirjutades noorteheaoluspetsialist@edu.voruvald.ee

Maarika Rosenberg
Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse direktor

Võrus selgusid Teppo-tüüpi lõõtspillide võistumängimise parimad



Teppo-tüüpi lõõtspillide võistumängumisel osalejad. Fotod: Maidu Jaason

Juulis toimus Võru Kreutzwaldi muuseumi õuelaval juba XXXVII võistumängimine Teppo-tüüpi lõõtspillidel, mis tõi kokku 19 lõõtsamängijat üle Eesti. Võru pärimustantsu festivali raames peetud mõõduvõtmisel selgitati välja Eesti parimad Teppo-tüüpi lõõtspillimängijad neljas vanuse- ja tasemeklassis.

Traditsiooniline võistumängimine on üks olulisemaid sündmusi Eesti lõõtspillikultuuris ning kannab edasi legendaarse lõõtsameistri August Teppo pärandit. Võistlejad astusid üles algajate, noorte, täiskasvanute ja ässade klassis, pakkudes publikule kõrgetasemelisi esitusi ning tõelist lõõtsamuusika pidu.

Algajate klassis saavutas esikoha Jakob Visla. Noorte klassis pälvis esikoha Helir Hoop, teise koha saavutas Juhan Koppel ning kolmanda koha Andi Henn Visla.

Täiskasvanute klassi võitjaks tuli Kertu Hordo, teise koha saavutas Uku Zolgo ning kolmanda koha Kristin Avans.

Ässade klassis võitis Oliver Leppik, teise koha sai Herbert Konnula ning kolmanda koha Mihkel Sildoja.

Võistlejate esitusi hindas žürii koosseisus Tarmo Noormaa,

Toomas Ojasaar, Harri Lindmets ja Siiri Konksi.

Publiku südamed võitis noorte klassi võitja Helir Hoop, kes valiti tänavuse võistumängimise publikulemmikuks. Tema energiline ja kaasahaarav esitus pälvis kuulajate sooja vastuvõtu ning tugeva aplausi.

Võistumängimise parimatele panid auhinnad välja MTÜ Võru Folkloorifestival ning Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp, toetades sellega Teppo-tüüpi lõõtspillimängu traditsiooni hoidmist ja uute mängijate esiletõusu.

Tänavu lõõtsakuninga tiitlit välja ei antud, sest selle väärika nimetuse pälvis mängija, kes on võitnud ässade klassi kolmel korral.

XXXVII võistumängimine Teppo-tüüpi lõõtspillidel toimus Võru pärimustantsu festivali 30. juubeliaasta programmi osana ning kinnitas taas, et Eesti lõõtspillitraditsioon elab ja areneb tänu uutele andekatele mängijatele ning pühendunud pärimuskultuuri hoidjatele.

Kadri Mähar
MTÜ A. Teppo Lõõtsatalu



Ässade klassi võitja Oliver Leppik.

Lasva järvemuusika paneb Black Velveti kontserdiga suvele punkti

Laupäeval, 29. augustil kell 20.00 toimub Lasva järve kaldal 22. korda Lasva järvemuusika, kus sel aastal esineb Eesti muusika-maastikul kustumatu jälje jätnud poistebänd Black Velvet.

Kontserti Lasva järve kaldal ilmestab nii 90ndate popbänd Black Velveti esinemise kui ka pausi ajal Eesti Valgus Agentuuri ja Helimixi koostöös sündiv võimas valgusetendus, mis räägib oma loo. Lasva järvemuusika kontserdile eelneb konkursi „Võru valla kaunis kodu“ tunnustuste üleandmine.

Lasva järvemuusika piletid on müügil Piletilevis. Eelmüügi pileti hind kõigile 20 eurot, kohapeal tavapilet 25 eurot, pensionäridele 20 eurot, lastele kuni 16. eluaastani tasuta. Kel soovi vahetult kontserdipaiga lähedal parkida, palume varuda ka 5 eurot sularaha. Suuremates ametlikes parklates parkimine on külastajatele tasuta.

Kuna kontsert toimub vabas õhus, siis soovime riietuda vastavalt ilmastikuoludele. Võimalusel palume istumiseks kaasa võtta piknikutooli või -teki ning vihmakeebi, mitte vihmavarju, mis segab vaadet. Palume arvestada ka, et sündmust pildistatakse ja filmitakse. Fotosid ja videoid kasutatakse kodulehel, sotsiaalmeedias ja jagatakse meediaväljaannetega.

Sündmuse ajal on kohal toitlustajad, kes pakuvad erinevaid toite ja jooke.

Lisaks on Lasva järvemuusika

päeval alates kella 12st avatud klavertrepiga Lasva veetorn ja Lasva rahvamajas saavad kõik huvilised külastada Asta Tammsalu pitslinikute näitust.

Tule ja lõpetame selle kauni suve koos Lasva järvemuusikal!

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus



Black Velvet live

Valgusetendus

29. augustil kell 20

Lasva järve rannas

Piletid Piletilevist 20 €
kohapeal 25 €, pensionärid 20 €
lapsed 16. eluaastani tasuta

EEVAA
ESTI VALGUS AGENTUUR

Lasva Rahvamaja üritused f

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus f

SIHTASUTUS
VÕRUMAA ARENDUSKESKUS

ESTI KULTUURKAPITAL

Puiga Hõbedane säras kolmel kevadpeol

Puiga Rahvamaja memmede rühmal Hõbedane oli tänavune kevad tegus ja sündmusterohke. Hooaja jooksul osaleti koguni kolmel väarikal peol: memme-taadi peol Antslas, Lõuna-Eesti memme-taadi peol Põlvas ning Võru maakonna tantsu- ja laulupeol.

Peoks valmistumine algas juba varakult. Terve hooaja vältel harjutati usinalt tantse, mille olid välja valinud ja seadnud liigijuhid. Suur tänu kuulub neile, kes panid kokku peokavad ning juhendasid tantsijaid eesmärgi poole liikuma. Eriliseks muutis kevade ka Antsla peol esitatud soolotants, mis pakkus nii esinejatele kui ka pealtvaatajatele kauni elamuse.

Rühma juhendajana teeb südame

soojaks näha, kui pühendunult ja rõõmuga memmed ja taadid tantsimisega tegelevad. Nad panustavad oma aega, energiat ja tahet, et hoida elus rahvatantsu traditsioone. Iga proov, ühine ettevõtmine ja peol osalemine näitab nende armastust tantsu ning kultuuripärandi vastu.

Kevadised peod tõid kaasa palju rõõmsaid kohtumisi, ühiseid elamusi ja uhkustunnet tehtud töö üle. Puiga Hõbedane tõestas taas, et vanus ei ole takistus aktiivseks tegutsemiseks, vaid võimalus hoida elurõõmu, liikuda ja koos midagi kaunist luua.

Silja Oss
Rühma juhendaja



Tantsurühm Hõbedane tänavusel Võru maakonna tantsu- ja laulupeol. Foto: Maimu Hinn

Line-tantsu rühm „Söösta-Katan“ esindas Eestit Valmiera festivalil

Pühapäeval, 31. mail asus üheksast tantsijast koosnev line-tantsu rühm „Söösta-Katan“ teele Puigalt Lätti Valmierasse, kus toimus traditsiooniline Riia karika festival. Festivali raames leidis aset suurejooneline ühistantsimine, kus line-tantsijad esitasid Valmiera pargis kokku 15 tantsu.

Kohale jõudes avanes võimalus osa saada Riia karika võistlusest pealtvaatajatena ning nautida erinevate tantsurühmade etteasteid. Päeva üheks meeldejäävamaks hetkeks kujunes kell 15.00 alanud

rongkäik spordisaalist Valmiera parki. Rongkäik tõi kokku tantsijad ja pealtvaatajad ning juhatas sisse ühise tantsupeo kauni järve kaldal.

Festivalipäev pakkus rohkelt emotsioone. Näha sai üllatavaid etteasteid, värvikaid kostüüme. Eriliseks tegi sündmuse asjaolu, et „Söösta-Katan“ oli ainus Eestist osalenud tantsurühm. See andis võimaluse väarikalt esindada rahvusvahelisel festivalil nii oma kodukohta kui eesti line-tantsijaid.

Värskes õhus, kauni looduse keskel esinemine pakkus osale-

jatele erilist rõõmu ja rahulolu. Ühine tantsimine, sõbralik õhkkond ning kohtumised teiste tantsuhuvilistega muutsid päeva meeldejäävaks ja eriliseks.

Valmierast toodi kaasa palju häid emotsioone, uusi kogemusi ning rõõmu ühiselt veedetud ajast. Sellised kohtumised kinnitavad, et tants ühendab inimesi sõltumata vanusest, keelest või riigipiiridest.

Silja Oss
Rühma juhendaja



„Söösta-Katan“ tantsijad Valmieras. Foto: Krista Kõlli erakogu

Sulbi naisrühm Mari viis Eesti tantsukultuuri Gruusiasse

Sulbi naisrühm Mari osales 20.–24. juulil Gruusias Bakurianis rahvusvahelisel tantsu-, laulu- ja muusikafestivalil „Kultuuride solidaarsus“.

Lisaks Võrumaale oli festivalil Eestist esindatud ka Saaremaalt pärit segarahvatantsurühm Tõmba Jüri. Koos astuti Mai Timmi ja Virge Varilepa juhendamisel üles kahel festivalikontserdil, kus tutvustati väga kirjus ja elavas rahvusvahelises kavas ka Eesti



Sulbi naisrühm Mari Gruusias Bakurianis rahvusvahelisel tantsu-, laulu- ja muusikafestivalil „Kultuuride solidaarsus“. Foto: Erakogu

rahvatantsu kultuuri. Esitati segarühmaga ühiskava, mida ilmestasid hoogsad ja Eestile iseloomulikud tantsud nii pärimusest kui lavatantsudest.

Naisrühmale Mari jääb kogu nädalast eriliselts kõlama Gruusia enda rahvustraditsioon ja -tants, mis on hoogne, äärmiselt head tehnilist taset nõudev ja põnev. Gruusia korraldajate pakutud programmi raames said ka osad meie tantsijad proovida Gruusia

rahvatantsu nende endi rahvusrõivastes. Esil oli graatsia, täpsus ja vaatamängulisus.

Naisrühm tänab Valdo Rebast ning Estofolk organisatsiooni Eestis, kes vahendas festivalil osalemise võimalust ning tagas praktilise korralduse.

Maarika Rosenberg
Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse direktor

Kütiorus toimus päikesetõusumatk joogaminutite ja Eesti esimese hommikusimmaniga

Kütiorgu on läbi aastate kujutatud, kui salapärase ja müstilise paika ja see pole kaugeltki lorigutt, vaid nii ongi! Eesti võimsaim org, kuhu saavad vajadusel ära peita Viru hotelli, ilma et silma jääks riivama. Tegelikult see siia muidugi keegi Viru hotelli kokku panema ei hakka, aga pikk, sügav ning ekstreemsete pinnavormidega org väärib alati avastamist.

Meie veskist alguse saanud MTÜ Veskiveere toimetab juba 2023. aastast matkasarjaga „Kolme veski matk. Aastaajad“. Et toona täitis Kütioru Kütü Mäeveskil 155. aastat ning MTÜ-l finantsid veski sünnipäeva korraldamiseks puudusid, purjetasime „Liikumisaasta 2023“ tuules ja kinkisime veskile oma matkasarja. Kolme veski matk sai oma nime ka naaberveskite kaasamisest.

Paari aastaga saime aru, et ainult korüfeesajale „Õnne 13“ on lubatud algusest lõpuni osasid

korjata ja meie peame leidma oma matkasarja värskena hoidmiseks „lisalugusid“. Meil vedas, sest see pole Kütiorus keeruline – siin on lõputult võimalusi, lihtsalt leia need üles ja inspireeri ka teisi!

Seekordse suvematka lõplik plaan sai tehtud, kui selgus, et veskiõuele pannakse mõneks ajaks kasutamiseks telk. Oru kõige defitsiitsem nähtus on päikesetõus, kes on geograafia tunnis käinud, saab aru miks. Ja mis on oru kõige uskumatuim tõestisündinud lugu (teiste sadade lugude kõrval)? See, et 20-ndatel ehitasid küla noored mehed, kes olid Vabadussõjast naasnud, oma vanemate eest salajas hoides, võimsa peoplatsi – Tsõõriplatsi. Oru küljele rajatud plats asus Ala- ja Mäeveski vahel, seal olid lava, orkestriauk, jalutusrada. Tsõõriplats oli kuulus üle Võrumaa.

Nende kahe märksõna valguses sai ideest teostus – päikesetõus-

matk joogaminutitega ja Eesti esimene hommikusimman. Kütioru põhjaosas asuva Noodasjärve kallas on imeliselt justkui taeva kohal ja sealt avaneb selge taevaga suvisele päikesetõusule kõige lummavam vaade. Kuna Tsõõriplatsi ei saa avalikuks kasutuseks taastada, siis leidsime kiriku keset küla – toome simmani Mäeveski õuele. Ja seda mitte õhtul, vaid ikka varahommikul.

Nii koguneski ligi 20 unetut 28. juuni varahommikul kell 3.50 Alaveski parkimisplatsile. Edasi viis tee Noodaskülla joogaminutite ja mullisõõmuga päikest tervitama ja päeva algust tähistama. Ilmataat oli sel päeval matkahuviline ja kinkis meile imelise päikesetõusu koos järveliuglevate udulaamadega ning võimsa linnulaulu ühendkooriga.

Matkaseltskond ise oli eriti vanuse- ja kaugusekirev, kõige noorem osavõtja oli 8-aastane ning kaugemalt kandi matkajad olid kohale tulnud Londonist ja Hispaaniast! Et eelmisel päeval oli Kütioru Tour de Rõuge raames venitatud Rõugeni, siis rada oli väljakutsuvalt porine. Õige matkasell naudib aga hommikul kell 4 müstilist loodust, mitte ei hala vesiliguste porijalanõude pärast.

Päike lubas ennast imetleda taaskord alles oru teises otsas, siis liikus matkaseltskond lõpuks hämarast metsast välja ja kerge jalaga ning päikesekiired näol viis teekond suusakeskuse juurest uuesti alla orgu.

Tõus oru teisele küljele on tõeline väljakutse. Kes teab, see teab. Kes ei tea, siis tasub tee ilma suusatõstukita ette võtta! „Põhjakonna“ juurde jõudes väarisid kõik matkajad „ära tegime“ ordenit, sest lisaks järsule tõusule, oli teekond ka libe ning märg. Varahommikune



Hommikujooga Noodasjärve kaldal. Fotod: Katariina Tamm

päike aga paistis nii armuliselt, et pimestavad päikesekiired tõid kissitavatele silmadele sõbraks ülespoole kurrutavad suunurgad!

Edasi oli positiivsus vereringes tagatud, sest päike paistis vastu ja varjulisi metsatukkasid jäi vähemaks. Tammetsõõr näitas oma massiivsete okste vahelt võimast kiirtemängu ning täitis tõelise hommikuväega. Viimane järsk tõus Tohkri veski juurest pani veel korra hingeldama, aga kui tead, et kohe-kohe on eneseületus tehtud, on ka samm kergem.

Veskiperenaine sai uhkusega tutvustada matkajatele valmivat projekti „Kütioru jututrepid“. Sellele projektile küll KOPist rahastust ei saadud, kuid kuna idee on saanud kaasaajajaid ja abistajaid, siis esimene „Kütioru jututrepp“ on paigas ning ootab lõppviimistlemist. 12,9-kilomeetrine hommikumatk lõppes Mäeveski

õuealal, kus päikseline Kadri G Laube juba oma pillikollektsiooniga ootas. Et Kadri suutis öösel kiirelt kokku panna ka laululehed, läks simman sujuvalt üle ühislaulmiseks ja tantsude õppimiseks. Võru keel kõlas orus igati uhkelt! Kell 9.30 olid matk ja simman lõppenud ning kõik ägedad matkasellid said naaseda oma tavapärasele hommikukohvile.

Kolme veski matkasarjaga oleme tagasi juba sügisel!

Kerti Plakso

Kütioru Kütü Mäeveski veski perenaine



Vapper matkaseltskond.

Võru maakonna aasta küla 2026 konkurss ootab kandideerima

SA Võrumaa Arenduskeskus koostöös Võru maakonna omavalitsustega kuulutab välja Võru maakonna aasta küla 2026 konkursi. Sel aastal on konkurss esmakordselt avatud nii, et küla saab end kandidaadiks esitada ise, sest tunneb kõige paremini oma tugevusi ja ambitsioone.

Igas Võru maakonna nurgas on ärgsai külasid, kus tehakse ühiselt talgutoid, arendatakse ja korraldatakse kogukonnale olulisi kohti, hoitakse oma kandi keelt ja kombeid ning leitakse nutikaid lahendusi oma külaelu edendamiseks. Aasta küla konkurss on võimalus tuua kogukondlik tegutsemine nähtavale ja tunnustada neid, kes ühiselt oma kodukohas elu paremaks muudavad.

Konkursile võib kandideerida Võru maakonnas asuv küla, külade piirkond või alevik. Kandidaadi saab

üles seada küla ametlik esindaja (külanem, külaselts), aga ka kohalik omavalitsus, ettevõtja, vabaühendus või üksikisik.

Kandideerimiseks tuleb elektrooniline ankeet ja küla tutvustav lühivideo (kuni kuuskümmend sekundit) esitada Võrumaa Arenduskeskuse kodulehel hiljemalt 15. septembriks.

Kodulehel on leitavad ka Võru maakonna aasta küla statuut ning varasemalt tunnustuse pälvinud külad.

Hindamiskomisjon tutvub kõikide ankeetidega ja külastab seejärel kandidaatkülasid kohapeal. Hinnatakse nähtavat kogukonna positiivset arengut ja sisemist koostööd viimase kolme aasta jooksul, samuti külaarenduslike ja kogukonda liitvate tegevuste algatamist ja ellu viimist ning uuenduslike ja nutikate lahenduste



2024. aasta Võru maakonna aasta küla – Kaika kandi külad Eestimaa aasta küla 2025 väljakuulutamisel Kaereperes. Foto: Joonas Kreuz

rakendamist elukeskkonna arendamisel. Oluline on ka tulemuslik koostöö kohaliku omavalitsuse, ettevõtjate ja teiste organisatsioonidega ning küla avatus, tunded ja positiivne maine.

Konkursi võitja saab 500-eurose preemia ning maakonna laureaat esindab Võru maakonda 2027. aastal üleriigilisel Eesti aasta küla konkursil.

Võru maakonna aasta küla kuulutatakse välja maakonna ettevõtlike inimeste tunnustus-sündmusel 25. novembril.

Lisainfo:

Maris Andreeller

Võrumaa Arenduskeskuse vabaühenduste konsultant 521 6893

maris.andreeller@vorumaa.ee

Navil avati raamatute laenutuskapp

Hea uudis Navi elanikele ja kõigile raamatusõpradele! Võru vallas avati juba teine raamatute tagastus- ja laenutuskapp – nüüd Navi kaupluse seinal.

See sai teoks tänu heale koostööle Jaagumäe OÜ-ga ning ühisele soovile tuua raamatukoguteenus inimestele veelgi lähemale. Nüüd saad raamatuid laenutada ja tagastada just siis, kui Sulle sobib – hommikul, õhtul või nädalavahetusel. Raamatukogu on Sulle kättesaadav ööpäev läbi!

Kuidas raamatuid laenutada?

Raamatuid saavad laenutada Võru Vallaraamatukogu registreeritud lugejad. Soovitud raamatute tellimiseks on Sul mitu võimalust:

- helista 78 505 15 või saada SMS 5350 2813;
- kirjuta vallaraamatukogu@edu.voruvall.ee;
- saada sõnum Võru Vallaraamatukogu Facebooki lehe

kaudu.

Kui raamatud on raamatukogus olemas, paneme need laenutuskappi ning saadame Sulle kolmekohalise koodi, millega saad kapi avada.

Kuidas kapp avada?

- keera kapi nupul numbrid õigesse asendisse,
- keera nuppu paremale – luuk avaneb,
- pärast raamatu võtmist sulge luuk, keerates nuppu vasakule,
- turvalisuse huvides muuda avamiskoodil vähemalt ühte numbrit.

Kõik tellimused täidetakse hiljemalt järgmise tööpäeva jooksul.

Kapi ülemine osa on mõeldud raamatute tagastamiseks ja on avatud 24/7 – igal ajal, igal päeval.

Võru Vallaraamatukogu



Tagastus- ja laenutuskapp Navi poe seinal. Foto: Võru Vallaraamatukogu

Tore kohtumine Kirepi raamatukogus

Igal suvel satub raamatukokku ootamatult mõni tore küllaline. Seekord astus uksest sisse rännu- mees ja fotograaf Raino Orav. Ameti poolest võib teda lausa kolleegiks nimetada, sest Raino on Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu IT peaspetsialist.

Seljakotiga matkamine on teda viinud maailma eri paikadesse, seekord oli ta külastamas Võrumaal elavaid sugulasi.

Samal ajal tuli raamatukokku ka šaržikunstnik Kristjan Lume. Kristjan on Kirepi raamatukogus

tihe küllaline. 2024. aastal oli üleval tema näitus lastekirjanikest, mida kajastas ka Võrumaa Teataja.

Kui kohtuvad kaks jutukat ja loomingulist inimest, siis suure tõenäosusega tuleb sellest midagi põnevat.

Fotograaf Rainol tekkis kohe mõte taaslavastada samasugune foto, nagu 2024.aastal tegi Aigar Nagel.

Tuuli Eksin

Kirepi raamatukoguhoidja



Tänavu juulis taaslavastatud foto, vasakult Kirepi raamatukogu töötaja Tuuli Eksin, saržikunstnik Kristjan Lume ning kauaaegne lugeja Jaan Tali. Foto: Raino Orav

Tsolgos toimusid erakordsed järve taastamistalgud

Mai lõpus müttasid Eesti-maa Looduse Fondi (ELFi) looduskaitse vabatahtlikud Tsolgo talgutel nabani jahedas vees, et aidata taastada haruldaste veetaimede elupaiku. Talgulistele kõrval on loo peategelaseks ujuv jõgitakjas – Eestis väljasuremisohus olev veetaim, mille üks olulisemaid kasvukohti asus kunagi just selles järves. Talgute peamine eesmärk oli anda haruldastele liikidele võimalus tagasi tulla ning taastada osa järve kunagisest elurikkusest. Sündmuse tegi eriti pidulikuks asjaolu, et tegemist oli ELFi 1000. loodustalgutega.

Miks sellised taastamistööd on vajalikud ja milline võiks olla nende mõju, aitasid avada Eesti Maaülikooli hüdrobotaanika teadur Helle Mäemets ning nooremteadur ja ELFi vabatahtlik Kristiina Kübarsepp, kes talguid eest vedasid.

Järv enam ise taastuda ei suuda

Tsolgo järve seisundit on aastakümnete jooksul mõjutanud tugev toitainereostus. Kuni 1980. aastateni tegutses järve idakaldal sigala, mille mõju tõttu muutus järve toitainerikkaks ning hakkas kinni kasvama. Selle tulemusena kadusid või taandusid mitmed haruldased veetaimed, sealhulgas mõru vesipipar ja järve-lahnarohi.

2021. aastal leidsid Tallinna Ülikooli ja Eesti Maaülikooli teadlased järve setetest eelnimetatud liikide seemneid ja eoseid, mis näitab, et järvel on siiski endiselt taastumise võimalus. Samadest setetest leiti ka ujuva jõgitakja seemneid – tegemist on liigiga, mille üks Eesti arvukamaid populatsioone asus just Tsolgo järves.

Kuigi ujuv jõgitakjas kasvas järves veel 2010. aastate alguses massiliselt, on liik viimase kümneni jooksul peaaegu täielikult kadunud. Tema elupaiga on hõivanud vahelduvaõiene vesikuusk ja seda katvad niitvetikad, mis takistavad valguse jõudmist põhjani ning ei jäta ruumi teistele taimedele. Ilma sekkumiseta ei ole haruldastel liikidel võimalik järves taastuda.



Talgud Tsolgo järves. Foto: Kristiina Kübarsepp

Eesmärk on aidata väljasuremise äärel olevat liiki

Ujuv jõgitakjas on Eestis väljasuremisohus olev liik. Tsolgo järv oli üks väheseid kohti, kus oli säilinud suur ja geneetiliselt puhas taimede populatsioon. Kuna setetes leidub endiselt idanemisvõimelisi seemneid, on lootus liigi taastumiseks olemas, kuid selleks tuleb taastada sobiv elupaik.

Talgute eesmärk on luua järve madalamas kaldavööndis valgusküllane ja konkurentsivaba ala, kus seemnetest saaksid taas kasvada uued taimed. Sellest võivad kasu saada ka teised haruldased liigid (nt mõru vesipipar ja järve-lahnarohi), mille seemneid ja eoseid setetest leiti.

Idealis võiksid esimesed taimed taastatud alal kasvama hakata juba sel suvel, kuigi 2024. aasta kogemus näitas, et see nii lihtne ei ole.

Talgutel tehti erinevaid töid

Talgutel rajati järve tõkkeid, mis hoiavad ära vetikate ja laguneva taimmassi kandumise puhastatud aladele. Samuti eemaldati käsitsi liigset taimestikku, et vähendada konkurentsi ja anda haruldastele taimedele võimalus uuesti kasvama hakata.

Kõik tööd tehti käsitsi ja vabatahtlike abiga, sest järve põhjaseteid ei tohi kahjustada – seal paiknevad kaitsealuste taimede seemned. Masinate kasutamine lõhuks nii järve kallast, põhja kui

kahjustaks tundlikku elustikku. Talgute käigus jäeti ka puutumata madalamad kaldapiirkonnad, et säilitada kahepaiksete, kiilide ja teiste vee-elustiku liikide elupaigad.

Esmakordne taoline taastamistöö kogemus

Tsolgo järve taastamistöö teeb keeruliseks asjaolu, et Eestis pole varem sellisel viisil järve haruldaste taimeliikide elupaiku taastatud. Pole kindel, kas ujuva jõgitakja seemned suudavad uuesti idaneda või lämmatavad vetikad noored taimed juba varases arengujärgus.

Isegi kui ujuv jõgitakjas ei naase, võib talgutöödest kindlasti vahelduvaõiene vesikuusk, kelle kõige esinduslikumad ja vetikavabad taimed kasvavad 2024. aastal just talgute käigus puhastatud alal. Tänavu laiendati tööala.

Veekogude taastamine on oluline kogu elustikule

Tsolgo järv ei ole Eestis ainus veekogu, kus haruldaste veetaimede elupaigad on surve all. Samas piirkonnas leidub veel järvi, kus kaitsealuste liikide, näiteks ujuva jõgitakja ja lahnarohi arvukus on vähenemas.

Veekogude elupaigad on väga liigirikkad, eriti järvede kaldavööndid, kus elab suur hulk taimi, putukaid, kahepaikseid ja teisi veeliike. Inimtegevus on viimastel sajanditel järvede kinnikasvamist ja setetega täitumist oluliselt kiirendanud, mistõttu on muutunud elupaigad, vaheldunud liigid ja kooslused.

Veekogude taastamine aitab säilitada liikide elupaiku, parandada veekogu ökoloogilist seisundit ning hoida toiduahelaid tasakaalus. Selleks taastatakse looduslähedasi tingimusi, eemaldatakse liigset taimestikku ja setteid, taastatakse kaldavööndeid ning leevendatakse erinevaid survetegureid. Üheks tuntuimaks veekogu taastamise edulooks Eestis võib pidada Pärnu jõestiku taastamine pärast Sindi paisu eemaldamist, mis avas kaladele taas ligipääsu jõe ülemjooksule.

Mariliis Haljasorg
Eestimaa Looduse Fond



Eestimaa Looduse Fondi looduskaitse vabatahtlikud Tsolgos.

Lasva laste huvilaagris jagus avastamisrõõmu, meisterdamist ja suvemaitseid

Juuli alguses täitus Lasva Rahvamaja laste naeru, elevuse ja tegutsemisrõõmuga. Viie päeva jooksul osales laagris kokku 42 last, neist 27 veetsid laagris kõik viis päeva.

Tänavune, 30. juubelilaager pakkus lastele rohkelt uusi teadmisi, põnevaid tegevusi ja võimalusi oma kätega midagi valmis teha. Nagu varasematelgi aastatel, pöörati ka tänavu suurt tähelepanu võru keele hoidmisele ja kohaliku kultuuri väärtustamisele. Lapsed õppisid marjade ja lillede võrukeelseid nimetusi, lahendasid

võrukeelseid ristsõnu ning nuputasid vanasõnade tähenduste üle. Nii mõnigi uus sõna jäi kindlasti meelde ja leiab kasutust ka pärast laagri lõppu.

Üheskoos rännati ajas tagasi ning uuriti, kuidas vanasti taludes köögivilju säilitati ajal, mil külmkappe veel ei olnud. Iga laps pani oma purki hapnema porgandit, punapeeti, kaalikat ning punast ja valget peakapsast. Valmis ka taluperenaise peolaua uhkus – vana hea kihiline salat ehk kasukas, mille valmistamine nõudis osavat noakäsitsemist. Hiljem pakkus

omatehtud salat kodudes mõnusa maitseelamuse.

Käsitöö on olnud Lasva huvilaagri süda juba kolm aastakümnet ning ka tänavu valmis kümme eriilmelist tööd. Ömmeldi peapaelu, meisterdati nahast lillega kaelaripatseid ning anti uus ilme klaaspurkidele. Üks purk kaunistati pitsiga, teine värviliste klaasitükkidega ja kolmas muudeti marmoritehnikas värvide abil kauniks. Nii valmis kolm omanäolist küünalaternat, mis pakuvad nüüd kodus silmailu. Samuti valmistati kraapimistehnikas maske ja värviti kujusid. Loomulikult said kõik oma meisterdused uhkusega koju kaasa võtta.

Ka teadushuvilistele jagus avastamisrõõmu. Uuriti meile igapäevaselt tuttavate materjalide omadusi ning arutleti, millisel otstarbel neid kõige paremini kasutada. Õpiti, kuidas kalade välis- ja siseehitus on seotud nende liikumisega vees, ning ehitati liikuv kera tsentrifugaaljõu uurimiseks. Looduses jalutades mängiti bingot, otsides ümbrusest erinevaid taimi. Põnevad katsed panid silmad särama ning üheskoos leiti vastuseid paljudele küsimustele.

Laagri viimase päeva õhtupoolik

möödus mõnusalt lõkkesaiu ja vahukomme küpsetades ning kõrrejooki nautides. Just sellised ühised hetked jäävad sageli kõige kauemaks meelde.

Et kõik see teoks saaks, andsid oma panuse mitmed pühendunud juhendajad. Heli Lätt õpetas võru keelt ja viis läbi teaduskatseid, Katri Enno juhendas teadustegevusi, Diana Krebetsk ja Sirje Kuuseorg õpetasid käsitööd ning Egle Kõva rääkis tervislikust toitumisest. Hapendamise ja kasuka valmistamise töötuba viisid läbi Jane Oja, Birgit Masing ja Kaia Rammul. Selle eest, et lastel jätkuks energiat kogu päevaks, hoolitsesid maitstvate toitudega laagrikokad Maarika Helde ja Piret Penk.

Kui kolm aastakümnet tagasi laagriga algust tehti, olid laste vaba aja sisustajateks peamiselt kodu ja kool. Täna on võimalusi märksa rohkem – tegutsevad noortekeskused, huviringid ning mitmesugused organisatsioonid, mis pakuvad lastele eriilmelisi ja põnevaid tegevusi.

Tänavune laager jääb Lasva Käsitööseltsi eestvedamisel viimaseks. Siiski loodan siiralt, et see traditsioon ei katke ning leidub uus eestvedaja, kes soovib

laagritele uue hingamise anda. Kolmkümmend aastat on näidanud, et uudishimulikke lapsi, keda paeluvad loovad tegevused, jagub endiselt. Samuti leidub inimesi, kes soovivad oma teadmisi, oskusi ja kogemusi nooremale põlvkonnale edasi anda. Just sellistes laagrites sünnivad uued oskused, sõprussuhted ja soojad suvemälestused, mis jäävad osalejaid ja korraldajaid saatma veel pikkadeks aastateks.

Südamlilik tänu kõigile, kes on kolmekümne aasta jooksul Lasva suvise laste huvilaagri sünnile ja püsimisele kaasa aidanud. Viimased kümmekond aastat on tehtud seda koostöös Lasva Rahvamajaga. Eriline tänu kuulub Heli Lätile, Katri Ennole, Diana Krebetskile ja Maarika Heldele, kes on olnud korraldusmeeskonna liikmed tublisti üle kümne aasta. Tänu teile on sadadel lastel olnud võimalus kogeda avastamisrõõmu, õppida uusi oskusi ja veeta meeldejäävaid suvepäevi.

Head traditsioonid ei kao – need elavad edasi inimestes, mälestustes ja loodetavasti ka uutes tegijates.

Sirje Kuuseorg

Lasva laste huvilaagri eestvedaja



Laagris osalejad ise meisterdatud maskidega. Foto: Sirje Kuuseorg

Malevlaste abiga korrastati kümneid paiku üle Võru valla

Võru valla igasuvises traditsioonilises õpilasmalevas toimetas 13.–24. juulini 40 noort. Päevases malevas osalesid noored alates 15. eluaastast, õõbimisega malevast võtsid osa 13–14aastased noored.

Maleva esimesel nädalal tegutsesid 15 noort peamiselt oma piirkondades. Heakorratõid tehti Pindi kirikus, Vastseliina, Parksepa ja Kääpa noortemajade juures, Vastseliina kalmistul, Võru valla lasteaed Lõunapärilid Parksepa ja Sõmerpalu majade ning Sõmerpalu kogukonnamaja juures, Kanariku järve ümbruses ja mänguväljakul ning Kääpa võrkpalliplatsil ja Lasva rannas. Parksepa noortemaja noorsootöötaja Birgit Masingu sõnul hoidis Võru valla lasteaed Lõunapärilid Parksepa maja väga tänavusi malevanoori, kostitades neid iga päev jäätisega. Päevase maleva lõpetuseks kinkis lasteaed noortele energia taastamiseks imehea tordi. Lisaks valmistas üks noor Ludmilla Kordametsa juhendamisel igaks tööpäevaks Parksepa noortemaja köögis kõikidele malevanoortele lõunasöögi.

Õõbimisega õpilasmalev toimus noortele alates 13. eluaastast Sõmerpalu noortetoea noorsootöötaja Helje Võõrase sõnul oli noorte jaoks kõige ebaseadlikum töö rohimine, kõige rohkem meeldis neile värvimine. Õõbimisega maleva tööpäevad möödusid suures osas rohides, koos läheb töö aga kiiresti – Osula põhikool staadionil oli korraga 17 noort ja neli noorsootöötajat ning ühe



Päevane malevarühm ja Võru valla noorsootöötajad. Fotod: Erakogu

esimesel nädalal pooleli jäänud töid Kanariku järve ääres, rohiti Osula põhikooli staadionit, õlitati Lasva rahvamaja saali põrandat ning korrastati Oraval ja Sõmerpalus pinke. Vihmase ilma korral tegid noored koristustöid noorte- ja rahvamajades. Näiteks puhastati noortemajad ja noortetoad katkistest asjadest ja viidi jäätmed jäätmejaama. Ka õõbimisega malevas olid noored köögis lõunasöögi valmistamisel abiks.

Sõmerpalu noortetoea noorsootöötaja Helje Võõrase sõnul oli noorte jaoks kõige ebaseadlikum töö rohimine, kõige rohkem meeldis neile värvimine. Õõbimisega maleva tööpäevad möödusid suures osas rohides, koos läheb töö aga kiiresti – Osula põhikool staadionil oli korraga 17 noort ja neli noorsootöötajat ning ühe

päevaga sai pool staadionit rohitud. Viimane osa staadioni rohimisest jäeti siiski maleva lõppu, et noored saaksid vahepeal „selga sirutada“.



Õõbimisega maleva rühm.

Noorsootöötajad püüdsid malevlastele igal võimalikul viisil tööd meeldivaks teha, pakkudes neile pausi ajal motiveerimiseks jäätist.

Mõlema malevanädala tööpäeva järgne vaba aega sisustati tööohutus- ja esmaabikoolituste, discgolfi koolituse, henna töötoa ja Põlva veepargi külastamisega. Lisaks mängiti ühiselt toredaid mänge ja noored said ise Võru valla maleva lipu disainida. Võru valla õpilasmaleva jooksul rakendati ka projekti "Family matters" meetodeid, mille raames toimusid aruteluringid ja kogemuslikud harjutused.

Iga malevapäeva lõpus toimusid ühised refleksiooniringid, mis



Malevas käis töö ja vile koos.

panid kõiki mõtlema ja analüüsima päeva jooksul tehtu üle. Nagu viimases refleksiooni ringis sai öeldud: „Noored te olete juba täitsa valmis sisenema tööturule!“

Kahenädalane malevasuvi lõppes ühise väljasõiduga Toilasse.

Suur tänu kõikidele noortele ja noorsootöötajatele ning neile, kes olid lahkesti nõus koostööd tegema, et Võru valla noortele jätkuks kaheks nädalaks valla territooriumil erinevaid töid!

Maarika Rosenberg

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Sportlik suvi Võru vallas – rullsuusatamisest jalgpallini

Kubija spordibaasis toimunud Võru valla suvisele rullsuusaõhtule kogunes 16. juulil üle 20 eri vanuses huvilise, kellest umbes pooltele oli see ala täiesti uus.

Mitmed osalejad tõid välja, et võimalus juhendajate käe all rullsuusatamist esimest korda proovida andis palju kindlustunnet juurde. Lisaks jagasid mitmed rullsuusaõhtul osalenud harrastajad oma varasemaid teadmisi ja kogemusi.

„Rullsuusatamine on isegi mõnusam kui suusatamine, kui seda asfaldile kukkumise hirmu ei oleks,“ ütles üks rullsuusaõhtul osaleja. Spordisündmuse lõppedes tänati Võru valda toredate liikumisürituste korraldamise eest. Üritus toimus nagu ikka Võru valla spordivaldkonna arendamise projekti raames, sel korral koostöös Võru suusaklubiga. Rullsuusaõhtut juhendasid Asko Saarepuu ja Hille Saarepuu.



Rullsuusaõhtu Kubija spordibaasis. Foto: Erakogu

Võru valla ja FC Helios Võru erivajadustega inimeste jalgpallipäev

Parksepa staadionil toimus 29. juulil Võru valla ja Võru FC Helios koostöös erivajadustega inimestele suunatud meeleolukas ja südamlük jalgpallipäev, kus osales ligemale 20 inimest.

Päeva viis läbi treener Patrik

Huma, kes alustas treeningut jalgpalli põhitõdedega ning pakkus seejärel osalejatele mitmeid põnevaid ja jõukohaseid harjutusi. Päev kulmineerus ühise jalgpallimänguga. Erinevate tegevuste jooksul kostsid väljakult naer, rõõmukilked ja siirad emotsioonid iga uue õnnestumise puhul.

Võru valla spordivaldkonna arendamise projekti raames toimunud jalgpallipäev näitas, et selliseid liikumisvõimalusi on erivajadustega inimestele väga vaja. Ka osalejate saatjate sõnul on väga olulised ühised toetavad ja aktiivsed tegevused. Korraldajad võtavad selle teadmise endaga kaasa ning soovivad tulevikus panustada veelgi enam erivajadustega inimeste liikumisvõimaluste arendamisse Võru vallas.

Täname südamest kõiki osalejaid, nende saatjaid ning FC Helios Võru eestvedajaid toreda päeva õnnestumise eest!

Edaspidi on kõikidel huvilistel võimalik liituda FC Helios Võru erivajadustega inimeste jalgpallitreeningutega, mis toimuvad kolmapäeviti Võru kunstmuruväljakul.

Eesootavad spordisündmused

Valla spordivaldkonna arendamise projekti raames toimub suve

Asko Saarepuu
spordikoordinaator

VÕRU VALLA KOGUKONDLIK LIIKUMISALGATUS „LIIGU JA LOBISE“

Võru valla spordivaldkonna arendamine

Augustikuu kohtumised

Sõmerpalu – Tiia Linnas

- 6., 13., 19. ja 27. augustil kell 18.00
- kogunemine Sõmerpalu poe ees

Navil – Inga Fatejeva

- 6., 13., 20. ja 27. augustil kell 18.30
- kogunemine Navi seltsimeja juures

Vastseliinas – Malle Truu

- 4., 11. ja 18. augustil kell 18.00
- kogunemine Vastseliina pargis

Kirikumäel – Uno Ruus

- 9., 23. ja 30. augustil kell 11.00, 13. augustil kell 18.30
- kogunemine Kirikumäe terviseradade parklas

Oraval – Liina Loosaar

- 18. ja 25. augustil, 1. septembril kell 19.00
- kogunemine Orava laululaval

Lasval – Piret Kahre

- 8. augustil kell 12.00 ja edaspidi laupäeviti kell 12.00
- kogunemine Lasva kaupluse tagahoovis kella all

* Liikumine on kogu grupile jõukohane ja soovi korral saab grupisiseselt tekitada jooksu ja kõndijate seltskonnad.

Lisainfo: spordikoordinaator@edu.voruvall.ee

VÕRU VALLA MATKASARJA 2. HOOAJA AVAMATK MUSTOJAL

LOODUSE JA AKTIIVSE LIIKUMISE HUUVILISTELE

Võru valla spordivaldkonna arendamine

L 29. augustil kell 19.00 Setomaal, Mustoja maastikukaitsealal

- Umbes 16 kilomeetri pikkune ja keskmise raskusega matk
- algus enne päikeseloojangut
- raja läbimiseks aeg 5 tundi
- liikumine erinevatel metsaradadel
- valguse ja enda taju muutumise kogemine ümbritsevas looduses
- tutvumine piirkonna militaarjalooaga
- matka lõpp-punktis on võimalik ööbida-telkida (vajalik enda varustus)

REGISTREERIMINE:

Lisainfo: Lauri Pugast
lauri@hetkeretked.ee või tel 521 6162

QR code

Logos: Võru vald, HetkeRetked, Euroopa Liit, Eesti Lohustööd

Kohalik kogukond korraldas Kääpal orienteerumismängu

MTÜ Kääpa küla korraldas 8. juulil Kääpa matkarajal orienteerumismängu. Raja edukaks läbimiseks tuli üles leida kaardile märgitud üheksa punkti, kus igas punktis oli peidus üks täht, millest kokku sai lahendussõna "KOGUKONN!" Sõna oli väikse krutskiga, et seda poleks võimalik poole pealt ära arvata.

Ilmataat ei halastanud ja vihma kallas peaaegu päev otsa. Sellele vaatamata käidi rajal ka üsna pisikeste vaprate mudilastega.

Vihma tõttu pikendasime mängu ka 9. juulile. Kokku käis kahel päeval oma võimeid testimas 48 osalejat päris pisikestest pensionärideni välja, tuldi ka terve perega. Rajal aega ei võetud ja võitjat välja ei selgitatud, aga auhinna teenisid välja kõik osalejad. Tagasiside oli väga positiivne.

Mängu eesmärk oli muuhulgas ka Kääpa matkaraja tutvustamine. Meil on siin väga tore hooldatud matkarada, mis pakub liikumisrõõmu kevadest sügiseni.

Kevadel on raja ääres rohkelt erinevaid õitsvaid taimi, suvel võib leida nii metsmaasikaid kui vaarikaid kosutuseks. Puud pakuvad varju kuuma päikse eest ja linnulaulust puudust ei tule. Niidetud rada sobib nii jalutamiseks kui jooksmiseks. Uute kohtumisteni Kääpal!



Orienteerumismäng pakkus osalejatele võimalusi avastada Kääpa matkarada. Foto: Erakogu

Marju Parv
MTÜ Kääpa küla

Võrus tutvustatakse ajaloolise maja energiatõhusust parandavat renoveerimist

Sageli ei tea kultuuriväärtuslikku maja renoveerida soovijad täpselt, kust pihta hakata või kuidas see teekond kulgema peaks. Segadust võib tekitada ka vanale majale sobivate energiatõhusust parandavate lahenduste leidmine. Enamasti takerdub renoveerimine siis, kui töid alustatakse ilma selge plaanita ja kogemusteta ehitajatega. Mõte, et „avame natuke siit ja sealt ning siis küsime tuttava ehitusmehe käest, mis veel tegema peaks“ tuleks kõrvale heita – selline tegevus on suure tõenäosusega ebaseaduslik ning tööd peatatakse, samuti peatuvad tööd vajaliku

dokumentatsiooni vormistamise ajaks ning pooleldi avatud hoone jääb ilmastiku eest kaitsetuks.

Muinsuskaitseamet soovib pakuda muinsuskaitsealuste hoonete omanikele, arhitektidele ja ehitajatele paremat arusaamist ja nõu renoveerimisprotsessi läbimise, energiatõhususe parandamise võimaluste, hooldustööde ning võimalike toetuste ja pädevustega tööde tegijate kohta.

22. augustil toimub Võru linnapäevade raames teabepäev ajalooliste kodude ning kultuuriväärtuslike hoonete renoveerimisega seotud asja-

osalistele ja huvilistele.

Muinsuskaitseameti telgis on terve päev võimalik nõu küsida ning oma koduga seotud murekohti arutada. Hommikul, algusega kell 10.30 toimub vanalinnas jalutuskäik muinsuskaitse ja arhitektuuri ajaloolase Oliver Orroga, kes näitab nii häid eeskujusid kui ka sobimatuid lahendusi.

Teabepäev ja ringkäik on kõikidele huvilistele tasuta. Registreerimise infot vaata Muinsuskaitseameti kodulehelt augusti esimeses pooles.

Muinsuskaitseamet

Võru valla koolides lõpetas senised õpingud 163 noort

Mais ja juunis toimusid Võru valla koolides pidulikud lõpuaktused, kus tähistati järjekordse kooliastme edukat lõpetamist. Tänavu lõpetas valla koolides põhikooli või gümnaasiumi kokku 163 õpilast, kelle jaoks algab nüüd uus ja põnev eluetapp. Lõpuaktused toid kokku õpilased, õpetajad, pereliikmed ja sõbrad, et üheskoos tunnustada noorte töökust, pühendumust ja saavutusi.

Põhikooli lõputunnistused jagati kätte viies Võru valla koolis:

- Vastseliina Gümnaasiumis lõpetas 26 õpilast;
- Osula põhikoolis 19 õpilast;
- Puiga Põhikoolis 20 õpilast;
- Kääpa Koolis 22 õpilast;
- Parksepa Keskkoolis 21 õpilast.

Gümnaasiumi hariduse omandasid 56 õpilast:

- Vastseliina Gümnaasiumis 8 õpilast;
- Parksepa Keskkoolis 48 õpilast.

Soovime kõigile lõpetajatele palju edu, sihikindlust ja rõõmu uute eesmärkide saavutamisel! Koolis saadud teadmised, sõprussuhted ja väärtused on tugev vundament teie tulevastele teekondadele. Julgege unistada suurelt, uskuge oma võimetesse ning hoidke alles uudishimu ja õpihimu, mis aitavad edasi liikuda ka kõige keerulisematel hetkedel. Pidage meeles, et kuhu elu teid ka ei viiks, Võru vald ootab teid alati tagasi!

Suur tänu õpetajatele, kes on

olnud õpilastele toeks ja suuna- näitajaks kogu koolitee jooksul. Teie hool ja professionaalsus on aidanud kujundada just neid noori inimesi, kellele nüüd head teed soovite.

Aitäh ka lapsevanematele ja lähedastele, kelle toetus, julgustus ja usk noortes on olnud nende haridusteel hindamatu väärtusega. Üheskoos loodud tugev tugivõrgustik aitab lõpetajatel enesekindlalt vastu minna järgmistele väljakutsetele ja võimalustele.



Vastseliina Gümnaasiumi 9. klassid. Foto: Tiim Salumägi



Parksepa Keskkooli 12. klassid. Foto: Tõnis Anton



Parksepa Keskkooli 9. klass. Foto: Tõnis Anton



Kääpa Kooli 9. klass. Foto: Lii Polkovnikov



Osula Põhikooli 9. klass. Foto: Osula Põhikool



Vastseliina Gümnaasiumi 12. klass. Foto: Tiim Salumägi



Puiga Põhikooli 9. klass. Foto: Puiga Põhikool

Kaika suvõülikuul kuts kõiki võrokõisi Naviga tutvvas saama

Traditsiooniline Kaika suvõülikuul ehk võro keelele ja kultuurile pühendet loengu-, matka- ja kultuuripäiv Navil Koroli talo küünü all toimus 15. augustil 2026. Tänavu suvõülikuul om järjekorran 38. aastat järjest egä kõrd erinevān Vana-Võromaa paigan ja seo om kotus, kon saava kokko nii noorõq ku ka vana võrokõsõq ja sünnüsse hääq idee, kuis võro kiilt ni miilt edesi vitä.

Seokõrd saamiq kokko Navil. Külān, miä om andnu hulga kultuuritegelāisi ja muidu tublisit inemiisi nii Eestile ku Võromaalō. Uma tegemiisist kõnõlõsõq kirānik Tia Navi, kunstnik Navitrolla, näütleja Karel Kāos ja keeletiidlāne Jüvä Sullōv. Päivā vidā suvõülikooli rektri tiitli all Talis Timmi, kiä om nuur aoluuüliopilanō ja tund Navi küllā latsõst pääle.

Päiv nakkas pääle kell 11 loenguprogrammiga, kon Helen Plado tutvustas vahtsõt võro keele grammatiga raamadut, kõnõldas nuuri võro keele mõistmisõst, kirāndusest ja Navi küllā aoluust. Võrokõisi Kongressi Vanõmbidō Kogo päävanõmb Kuuba Rainer kuulutas vällā ka mõttidō korjamise vahtsō kongressi kõrraldamisõs 2027. aastal. Peräst loengit om võimalik süvvāq raha iist paiga pääl lõunasüüki, midā valmistas peremiis Padari Ivari.

Kell 15 alostami lühküt matka Navi küllā pääl, midā vidā Timmi Talis ja tävvendāseq kohaliguq inemiseq. Matk olō-õi ülearvo pikk, a tulō valmis ollaq egä ilma jaos.

Kell 17 ommaq kõik oodõt avaligulō karmanihelü „Poodi man“ salvestusõlō, kon aetas juttu Navitrolla ja Jüvä Sulōviga näide latsõpõlvõst Navil. „Poodi man“ om podcast võro keelen, midā vidävä kats Võro valla nuurt, Saarō Hipp ja Raju Eliisabet.

Kell 18 tōmbam i päävā kokko muusigaprogrammiga, vōi uuta ka tuud, et saa lõõtsa perrā tandsu lüvvāq ja niisama hāste ollaq.

Suvõülikuuli kõrraldas Võro Selts VKKF, mis om võro keele ja kultuuriga tegelemisele pühendet selts, kelle manu om viimātsel aastil tagunu nuuriaktiiv, kellega oodami nii vannu ku

nuuri, kohalikke ku ka kavvõmbalt tulõjit ütenkuun hāste ār olōma. Tahami, et nuuri jõudnu ināmb võro keele manu, tollō tarvis olōmi näütüsõs tõlknu mängu Minecraft võro kiilde, midā ka suvõülikoolin pruuvi saa.

Hipp Saar

Võro Seltsi juhatuse liige ja noorte eestvedaja

15. AUGUST
2026 KELL 11.00

**XXXVIII KAIKA
SUVÕÜLIKOOI
MATKAPÄIV NAVIL**

KÕIGI VÕROKÕISI
KOKKOTULOMISÕ PÄIV!

loengit võro kultuurist,
keelest ni aoluust

jutuõdak
Navitrolla ja Jüvä
Sulōviga

matk Navi
pääl

rektri
noorõmba põlvō
navilanō
Timmī Talis

PADARI IVARI
KÜÜNÜ ALL
KOROLI TALON

NAVI 4 ➔

Võru maakond tunnustas 2026. aasta silmapaistvaid noori

Esmaspäeval, 22. juunil tunnustasid Võrumaa Arenduskeskus ja Võru maakonna omavalitsused maakonna silmapaistvamaid huvikoolide lõpetajaid ning parimaid Võru maakonnast pärit gümnaasiumi-, kutse- ja kõrgkoolilõpetajaid. Haridusasutused nii Võru maakonnast kui ka mujalt Eestist esitasid tunnustamiseks kokku 96 noort – neist 83 üld-, kutse- või kõrgkooli ning 13 huvikooli lõpetajat.

„Saalis ringi vaadates näen enda ees noori, kellel on tohutu potentsiaal kujundada tulevikku ning muuta paremaks nii Eesti kui ka meie armsa kodumaakonna elu,“ lausus tervitussõnades Võrumaa Arenduskeskuse juhataste liige Tiit Toots.

Head tulemused ja tunnustus ei sünni üleöö, vaid nende saavutamiseks tuleb teha raskeid valikuid, järjepidevalt pingutada ning sihikindlalt oma eesmärkide

poole liikuda. Toots julgustas noori olema uudishimulikud, avastama maailma ning koguma uusi teadmisi ja kogemusi. „Ehkki loodan, et võimalikult paljud teist jäävad tulevikus Võru maakonda elama ja tegutsema, tean, et paljud liiguvad edasi ka uusi teadmisi ja kogemusi omandama. Olete siia alati tagasi oodatud! Hoidke end kursis oma kogukonna tegemistega, jälgige oma kodukoha arenguid ning mõelge kaasa, kuidas muuta Võru maakonda veelgi paremaks paigaks elamiseks,“ sõnas Toots.

Noored paistsid silma väga erinevatel erialadel

Maakondliku tunnustuse pälvisid kuni 26-aastased päevases õppes õppinud ning Võru maakonda sisse kirjutatud kesk-, kutse- ja kõrgkoolide lõpetajad, samuti maakonna omavalitsuste huvikoolide silmapaistvad lõpetajad. Lisaks kuld- ja hõbemedaliga lõpetaja-



Võru maakonna 2026. aasta silmapaistvad noored. Fotod: Tiina Männe

tele tõstsid koolid esile edukalt olümpiaadidel osalenud noori ning õppijaid väga erinevatelt erialadelt. Tunnustatute seas oli tulevase spetsialiste näiteks kalanduse ja rakendusbioloogia, tarkvaraarenduse, etenduskunstide, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni, sotsiaalse disaini, veterinaarmeditsiini, majandusteaduse, ajaloo, mootorsõidukitehnika ning alushariduse valdkondadest. Huvikoolide lõpetajate seas oli silmapaistvaid noori nii spordi, kunsti kui ka muusika erialadelt.

„Koolid, mille olete lõpetanud, on olnud annete ja huvide avastamise aeg. Diplom ning teadmised aga ettevalmistus selleks, et ühel päeval saaksid teist meistrid. Meistriks saamine aga hakkab pihta nüüd, kas uute haridustasemetega, teaduse tegemise või uute töökogemuste kaudu,“ märkis Võrumaa Arenduskeskuse

haridusuuendaja Kerli Kõiv.

Tunnustati ka aasta noort ja aasta noorteühendust

Tänuüritusel anti üle ka Võru maakonna noortevaldkonna tunnustused kahes kategoorias – Aasta noor 2026 ja Aasta noorteühendus 2026.

Aasta noor 2026 – Hipp Saar
Nominendid: Grete Truuta Eks, Kristen Laaneviir, Keiti Eerik, Kristel-Elis Siidra, Virginia Käst, Thea Tintso ja Kaidi Järveveer.

Aasta noorteühendus 2026 – jalgpalliklubi Pythagorased.

Ürituse jäädvustas fotograaf Tiina Männe. Muusikalise etteaste tegi laulja Andreas Pall. Koolilõpetajate nimel pidas kõne Talis Timmi ning noorte nimel esines Aasta noor 2026 Hipp Saar.

Võrumaa Arenduskeskus



Võru maakonna aasta noor on Võru Vallavolikogu liige Hipp Saar.



Tänuüritus leidis aset Võru linna ajaloolise pangamaja saalis

Üle kuue aastakümne pühendumust Vana-Vastseliina raamatukogule ja kogukonnale

Vana-Vastseliina raamatukogus oli 16. juuli eriline ja liigutav päev. Üheskoos kohalike elanike, kolleegide ja koostööpartneritega öeldi südamlilik aitäh Tiinu Pihlale, kelle pühendumus, töökus ja soe süda on olnud Vana-Vastseliina raamatukogu lahutamatu osa rohkem kui kuue aastakümne jooksul.

Tiiu Pihla tööaastad raamatukogus moodustavad muljetavaldava peatüki nii Vana-Vastseliina kui ka kogu Võru valla kultuuriloos. 61 aastat ühes asutuses on erakordne saavutus, mida tänapäeval kohtab väga harva. See näitab sügavat kutsust, armastust oma töö vastu ning soovi panustada kogukonna arengusse ja inimeste heaolule.

Aastakümnete jooksul on Tiiu olnud palju enam kui raamatukoguhoidja. Ta on olnud teejuht kirjanduse ja teadmiste maailma, abivalmis nõuandja, tähelepanelik kuulaja ning inspireeriv vestluskaaslane. Vana-Vastseliina raamatukogu on olnud paljude



Tänuüritusel osalejad Tiinu Pihlaga (lillekimbuga). Fotod: Kadri Kauts

põlvkondade kohtumisaik ning teadmiste ja kultuuri kandja. Tiiu on aastakümnete jooksul näinud muutumas nii ühiskonda, tehnoloogiad kui ka lugejate harjumusi. Tänuüritusel oli näha, kui

paljusid inimesi on Tiiu oma töö ja isiksusega puudutanud. Teda olid õnnitlema tulnud paljud kohalikud lugejad, endised ja praegused kolleegid ning sõbrad. Samuti olid kohal Võru Vallaraamatukogu ja

Võrumaa Keskraamatukogu töötajad, kes avaldasid tunnustust Tiiu pikaajalise ja väärtusliku töö eest.

Võru Vallavalitsuse nimel tänasid Tiiu Pihlat vallavanem Raul Tohy, abivallavanem Piret Otsatalu, haridusnõunik Siiri Konkso, kultuuri- ja noorsootöö spetsialist Sirle Muiste-Männik ning raamatupidaja Mai Koort. Tänuõnades rõhutati Tiiu erakordset pühendumust, professionaalsust ning tema suurt panust kohaliku kogukonna ja kultuuri arengusse.

Kuigi töö saab nüüd läbi, jääb Tiiu panus kogukonna mällu ja raamatukogu loosse veel pikaks ajaks. Tema tehtud töö viljad elavad edasi nii raamatukogu seinte vahel kui ka inimestes, kelle teed Tiiuga aastakümnete jooksul on ristunud.

Võru vald tänab Tiiut tema hindamatu panuse eest ning soovib talle uues eluetapis palju tervist, rõõmu, uusi avastusi ja kauneid hetki. Olgu ees ootavad aastad täidetud rahulolu, inspiratsiooni



Lugejad ja sõbrad tänasid Tiiut panuse eest kogukonda.

ja võimalusega nautida kõike seda, mille jaoks pika ja pühendunud tööelu kõrvalt alati piisavalt aega ei jätkunud.

Kadri Kauts
avalike suhete spetsialist

MTÜ Ratsutuul arendab hobukultuuri ja kogukonnaelu

Võru vallas tegutsev MTÜ Ratsutuul on kujunenud oluliseks hobuharrastuse ja kogukonnategevuse keskuseks, mille eesmärk on pakkuda nii noortele kui ka täiskasvanutele võimalusi ratsutamiseks tegelemiseks ning hoida elu maal mitmekesine ja aktiivne.

Ühingu tegevuse keskmes on ratsakool, kus treenib järjepidevalt ligi paarkümmend last. Tunnid toimuvad mitu korda nädalas ning lisaks ratsutamiskuste arendamisele pannakse suurt rõhku hobuste tundmaõppimisele ja hooldamisele. Noored õpivad hobustega turvalist suhtlemist, varustuse käsitlemist ning igapäevaseid hooldustoiminguid. Ka talvisel ajal ei jää tegevus seisma. Kui välitingimused ratsutamiseks pole sobivad, keskendutakse teooriale ja praktilistele teadmistele tallis, et huvi ja järjepidevus säiliks aastaringelt.

MTÜ Ratsutuul on oluline just noorte jaoks, pakkudes võimalusi hobispordiga tegelemiseks. Praegu on näha, et huvilisi leidub ka väljaspoolt vahetut piirkonda – noored tulevad treeningutele nii Võrust kui ka kaugematest kohtadest. Samas on üheks väljakutseks sobivate tingimuste tagamine talveperioodil, mis seab piiranguid treeningute sisule ja mahule.

Olulise arengusammuna plaanib ühing rajada ratsutamishalli ehk maneeži. See võimaldaks

Vabaühenduse nimi: MTÜ Ratsutuul
Asukoht: Vana-Vastseliina küla, Võru vald
Asutatud: 09.06.2025
Tegevusala: Mujal liigitamata sporditegevus
Esindajad: Raili Pärt, Liis Aida, Joosep Tikk

treeninguid läbi viia ka halva ilma ja talviste olude korral, pakkudes noortele stabiilset ja kvaliteetset treeningkeskkonda kodukohas. Maneeži rajamine on kavandatud etapiviisiliselt ning selleks on juba taotletud toetust, kuid rahastusotsus ei ole veel selgunud. Tulevikus looks see paremad võimalused nii spordi arendamiseks kui ka võistluste korraldamiseks.

Lisaks spordile ja huvitegevusele panustab MTÜ Ratsutuul aktiivselt

turismi arendamisse. Korraldatakse ratsamatku ning pikemaids matkaprogramme, kuhu osalejad saabuvad ka suurematest linnadest, näiteks Tallinnast. Samas nähakse turismisuunal veel arenguruumi – vajalik on tugevam matkajuhtide võrgustik ja sisukam programm, mis seoks ratsutamise kohaliku kultuuri ja loodusega ning pakuks küllastajatele terviklikumat elamust.

MTÜ tegevus ei piirdu üksnes hobustega seotud tegevustega,



Ühing pakub noortele ja täiskasvanutele võimalusi tegeleda ratsutamiseks.



MTÜ Ratsutuul annab olulise panuse kohaliku kogukonna arengusse. Fotod: Erakogu

vaid on tihedalt seotud ka laiemate kogukondlike eesmärkidega. Ambitsiooniks on kujundada piirkonnast omamoodi hoburahva kohtumispaik või „seltsimaja“, kus toimuvad nii treeningud, ühised ettevõtmised kui ka üritused. Selline lähenemine toetab kogukonnatunnet ning toob inimesed ühiselt tegutsema.

Ühingu tugevuseks on koostöö ja lai hobusekasvanduse võrgustik. Perekindlik taust ja koostööpartnerid võimaldavad tegeleda ka hobuste treenimise ja arendamisega, andes neile väärtust ning leides neile uusi omanikke. See loob lisavõimalusi nii majanduslikuks jätkusuutlikkuseks kui ka valdkonna professionaalseks arenguks.

MTÜ Ratsutuule tegevus põhineb tugeval entusiasmil ja pühendumusel. Igapäevaselt panustab tegevustesse viieliikmeline meeskond, kes tegutseb põhitöö kõrvalt, kuid üheskoos arendatakse edasi ettevõtmist, millel on oluline roll piirkonna elu elavdamisel.

MTÜ Ratsutuul näitab, et järjepidev töö, koostöö ja tahe luua võimalusi võivad anda olulise panuse maaelu arengusse. Ühingu tegevus toetab nii noorte vaba aja veetmise võimalusi, turismivaldkonda kui ka kogukonna sidusust, aidates kujundada Võru valla mitmekesist ja atraktiivset elukeskkonda.

Merle Tsirk
arendusspetsialist

Ühine kool, ühised eesmärgid: Kääpa kooli muutuste lugu

Kas alustada kirjatükki lausega kirjandusklassikast „Et kõik ausalt ära rääkida...“ või hoopis „Kui Arno isaga koolimaja...“, oli mõte, mille üle juurdlesin. Tõde on see, et sobivad mõlemad algusread. Loo ajendiks on anda veidi taustinfot tegemiste ja otsuste kohta, mis puudutavad kahe õppekohaga kooli igapäevatööd.

Võru Vallavolikogu otsusega liideti 1. septembrist 2024 Kääpa Põhikooliga Orava Kool ning moodustati ühendatud Kääpa Kool, millel on kaks õppekohta: Kääpa, kus haridust antakse I–III kooliastmes, ja Orava, kus haridust antakse I–II kooliastmes (lisaks on Oraval ka lasteaiarühm). Liitmise vajadus oli osaliselt tingitud asjaolust, et Oraval oli aja jooksul õpilaste arv pidevalt vähenenud. 2024/2025. õppeaastal õppis Orava õppekohas 12 õpilast ning õppetööd viidi läbi 3,5 pedagoogi ametikoha ning osaajaga töötavate sotsiaalpedagoogi ja logopeediga. Kevadel lõpetas kuuenda klassi kaks õpilast, kes asusid haridust omandama teises üldhariduskoolis. Augusti lõpus lahkus teistesse koolidesse veel kolm õpilast, kellest üks õpilane leidis tagasitee Oravale. Esimesse klassi astujaid eelmisel sügisel polnud ja Orava õppekohta jäi 10 õpilast. Lisaks toimusid muutused töötajate koosseisus: kaks õpetajat avaldasid soovi alustada tööd Kääpa õppekohas,

sotsiaalpedagoog ja logopeed lahkusid töölt.

Seega seisime 2025/2026. õppeaastat alustades silmitsi mitmete koolikorralduslike väljakutsetega. Tegelikult tegime juba 2024/2025. õppeaastal kahe õppekoha õpetajatega tihedat koostööd – Orava õpilased sõitsid Väimelasse ja liikumisõpetaja viis läbi õppekavas ettenähtud ujumisõpetust toetavaid tunde koos Kääpa õppekoha õpilastega, samuti toimusid Orava õppekoha õpilaste tehnoloogia-ainetunni raames puutöötunnid Kääpal.

Olenemata sellest, mitu õppekohta on koolil, tuleb täita põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses koolile seatud eesmärgid ja luua võimalused õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutamiseks kõikidele õpilastele. Õppeaastat alustades püüdsime leida koostöövõimalusi, et toetada kõikide Kääpa Kooli õpilaste nii akadeemiliste kui ka üld- ja sotsiaalsete oskuste arengut.

Kahel päeval nädalas sõitsid Oravalt õpilased ja õpetajad Kääpale ning õpilased osalesid ainetundides koos Kääpa õppekoha sama klassi õpilastega. Selline õppekorraldus toetas nii Kääpa kui ka Orava õppekoha õpilaste suhtlemis- ja sotsiaalsete oskuste arengut, võimaldas teha grupitööd ja õppida meeskonnaliikmena töötamist. Lisaks



Orava koolimaja. Foto: Orava Kool

toimusid nendel päevadel tunnid ainespetsialistidega (liikumine, muusika, tehnoloogia, ajalugu jne). Nendel päevadel olid õpilastele tagatud ka tugiteenused: eripedagoog, logopeed, psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Orava õppekoha õpetajad andsid nendel päevadel tunde Kääpa õppekohas. Õppekava rakendamise toetamiseks ning koolielu mitmekesistamiseks planeerisime neile kahele päevale nii huviringide tegevusi, õppekäike, ülekoollisi üritusi kui ka põnevaid külalisesinejaid. Koolitranspordi Oravalt Kääpale ja tagasi tagas Võru vald.

On tõsi, et see väljakutse nõudis pingutust, kohanemist ja koostööd kõikidelt – õpilastelt, töötajatelt ja lapsevanematelt. Kuid me saime hakkama, seda näitavad kevadel õpilaste ja töötajate seas läbi viidud

ning koolikorraldust kaardistanud küsitluste tulemused. Kindlasti toetas igapäevatööd ka asjaolu, et juba enne ametlikku liitumist kaasasime Orava õppekoha õpetajad õppekava arendusse ning alates 2024. aasta sügisest töötasid mõlemad õppekohad ühe õppekava alusel.

Eesmärgiga tagada kõikidele õpilastele arengut toetavad tingimused ning kaardistada seisukohti, et viia õppetöö 2026/2027. õppeaastal täielikult (viiel päeval) läbi Kääpa õppekohas, alustasime arutelusid õpetajate ja lapsevanematega ning viisime läbi küsitlused õpilaste ja kahe õppekoha õpetajate seas. Orava õppekoha lapsevanematega toimusid kahel korral (5.05 ja 7.05.2026) arutelud, samuti said lapsevanemad oma arvamust edastada kirjaliku

küsitluse kaudu.

Õppetöö läbiviimise viiel päeval Kääpa õppekohas 2026/2027. õppeaastal on heaks kiitnud hoolekogu (26.05.2026), õppenõukogu (29.06.2026), Võru valla haridus- ja noorsootöökomisjon (3.06.2026) ning Võru Vallavolikogu (10.06.2026).

Igaüks saab nüüd ise otsustada, kas teemat kokkuvõtvaks lauseks sobib paremini „kui Arno isaga...“ või „et kõik ausalt ära rääkida...“. Need, kes püüdlukult lugesid ja piilusid kooli igapäevatöö telgitagustesse, on ära teeninud tunnustuse, sest nii mõnigi kord kipub juhtuma, et kujundame arvamuse vaid lõõva pealkirja või paarilausealise artiklikatke alusel.

Kui nüüd tekkis küsimusi tunniajotusplaani, liitklassis õppimise või õpetamise kohta, olen valmis neile vastama. Oleme koolis püüdnud lähtuda mõtteviisist, et lahendusi otsida või infot küsida tuleks nendelt, kes on sündmustega seotud või omavad teavet. See lähenemisviis aitab vältida olukorda, kus faktid lähevad segamini emotsioonidega ja kiputakse andma ruttavaid hinnanguid.

Kaire Hääl
Kääpa Kooli direktor

KIRIKUTE TEATED

EELK Pindi koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10.00 Pindi kirikus.

Ristimis- ja leeritamissooviga pöörduda koguduse õpetaja poole.

Täpsem info: Pindi koguduse veebilehelt pindi.eelk.ee, koguduse õpetajalt Argo Oleskilt e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad:

- pühapäeviti kell 12 Vastseliina Katariina kirikus;
- iga kuu teisel pühapäeval kell 14 Orava kultuurimajas;
- iga kuu kolmandal pühapäeval kell 14 Misso abikirikus.

16. augustil kell 12.00 toimub Vastseliina II kalmistupüha jumalateenistus Vastseliina kalmistul.

30. augustil kell 12.00 toimub Leeripüha MISSA Vastseliina kirikus.

Täpsem info: Vastseliina Katariina koguduse veebilehelt vastseliina.eelk.ee, Facebooki lehelt facebook.com/vastseliinakogudus, koguduse õpetajalt Jaanus Torrimilt e-posti aadressil jaanus.torrim@eelk.ee või tel 5300 5155.

EELK Urvaste Püha Urbanuse koguduse teated

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.

23. augustil kell 11.00 toimub Osula II kalmistupüha Osula kalmistul.

Täpsem info: Urvaste koguduse veebilehelt urvaste.eelk.ee, Facebooki lehelt facebook.com/Urvastekogudus, koguduse õpetajalt Üllar Salumetsalt e-posti aadressil ullar.salumets@eelk.ee või tel 511 8271. Heimtali kirikuvanem on Vaido Ermel, tel 5340 0431.



VÕRUMAA PARTNERLUSKOGU ARENGUSTRATEEGIA 2023-2029
SOTSIAALSE KAASATUSE MEED
ESF+ meede 21.4.9.2. "kogukonna juhitud kohalik areng"

TAOTLUSVOOR avaneb 24.augustil 2026 ja lõpeb 04.septembril 2026 kell 16.00

Taotlusvooru eelarve on 84 406 eurot. Maksimaalne toetuse suurus on 6 029 eurot, toetuse määr 100%. Meetme kogueelarve perioodil 2023-2029 on 301 450 eurot. Toetatavad tegevused peavad vastama meetme eesmärgile, milleks on: haavatavate sihtrühmade sotsiaalne kaasatus ja inimväärikus ning mitmekesised võimalused eneseteostuseks.

Rohkem infot: www.voruleader.ee

SUUR SUVESIMMAN
15. augustil 2026 algusega kell 19.00
Kungla Seltsimaja pargis

HUNT
ansambel
HAAG
ja üllatusesinejad

Piletid müügil Fientas 15 eurot, alates 10.08 ja kohapeal 20 eurot.
Info: Ene 529 8394, Inge 5398 3135

15. augustil 2026 kell 17.00
Järvere küla puhkeplatsil
„Suur suvekontsert“

Esinevad:

1. Sulbi naisansambel „Helin“
2. Tristan Raidma Estonia poistekoorist.
3. Muusikud Tõnu ja Tarmo Vaask.
4. Rahvatantsurühm „Haavikud“ Tartust.
5. Aigar Kostabi pasunabänd Raplast.

Kontserti juhivad Aimar Kreevald ja Guido Kangur.

Õhtu lõpeb simmaniga.

Korraldaja: Järvere Külaselts
Info: 51990363

Üritust toetavad. Võru vald, Warmeston OÜ
Üritus on tasuta!

20.08.2026
KELL 13.00 – 20.00
KUBIJA LAULUVÄLJAKUL

KUBIJA
RAHVASIMMAN

tegelustelgid • töötoad
pannkoogikohvik
laulu- ja tantsumängud
kontsert • simman

EUROOPA KULTUUR
ALGAB KUBIJALT!

Päeva juhib
Katrin Aedma

Tasuta

Kungla seltsimaja 90
Kodukandipäev
15.augustil 2026 kell 16.00

15.00 Kogunemine ja tervituskohv
Meeldivad taaskohtumised

16.00 Kodukandipäeva avamine
Muusikalised tervitused kohalikele elanikele
Vaba lava:
soovijatel muusikalised etteasted, meenutused

Pildistamine
Ühine õhtusöök
Tegevused lastele kogu õhtu jooksul (ponid, batut, noortekeskus)

19.00 Suur Suvesimman- esinejad
HUNT ja ansambel HAAG
Avatud puhvet

OSALUSTASU:
15 €, koolilastele 5€, mudilastele tasuta.
Osalustasu kanda Tagaküla Laulu- ja Mängu Selts Kungla kontole: EE041010402007481003.

Osalemisest teatada 9. augustiks
Lisainfo: Inge 5398 3135, Ene 529 8394
merlingreisid@gmail.com, ene.andrejev@gmail.com

MÄNNI TÄNAVA FESTIVAL
6. SEPTEMBRIL
ALGUSEGA KELL 10.00

Erinevad töötoad noortele ja täiskasvanutele

Õnneloos "Parksepa jõulusäästud sukasäärde"

Küpsetiste võistlus

Avatud toidutell

Festivali lõpetab muusikaline etteaste

Korraldajad: Kodukotus Parksepa MTÜ, Võru Vallaraamatukogu, Võru Valla kultuuri- ja noorsootöökeskus
Lisainfo: info@parksepamtu.ee

LOOSI MÕISA PARGIS
28.AUGUST KELL 19.00

SUVELÕPU PIDU

Tantsuks mängib
IRENA & Ivar Hansen

Külas Orava näitering
M.Oopkauba etendusega
"Suits"

Oodatud on isetehtud hoidised
Perenaiste hoidiste konkussile

Üritus on tasuta!
Olete väga oodatud!

Üritust toetab Võru vald
Projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest
Üritust korraldab Loosi kandi selts
Info: Viive tel 5561 0566

Suve lõpus lusti veel!
30. augustil kella 10-15
Lasva rahvamaja juures

☀️ Lastele teatrietendused:

kell 10.30 "Kosilased sauna juures"
11.15 "Tom Tiit Tott" 12.30 "Õnneseen"
13.30 "Tarkus tarviline vara"

☀️ Vesimadu maagilised seebimullid
☀️ Pisila tegevuslauad ☀️ Batuudid
☀️ Käsitööselti meisterdamise lauad

Sularaha eest saab noortekohvikust osta pannkooki ja muud head-paremat
*** Üritus on tasuta! ***

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus
Lasva Rahvamaja üritused
Info tel 527 2225

VANA PILT JUTUSTAB: Mattissonid - Vastseliina köstriite kolm põlve



Keskel istub Ernst Ferdinand Mattisson, põlvel lapselaps Edgar Mattisson, nende taga seisab Evald Voldemar Mattisson. Foto: Erakogu

Vanade kirikukatsumise protokollide järgi oli 19 sajandi keskpaiku Vastseliinas köstriitega probleeme. Alates 1843. aastast oli köstriks, organistiks ja kihelkonnakooliõpetajaks Neuball, kes aga juba 1857. aastal liigjoomise pärast ametist tagandati. Tema asemele valiti köstriks Peeter Taube, kes 1863. aastal ka tagandati ametist, kuna ta olnud rohkem hobuseparisnik kui kooliõpetaja.

Taube asemele valiti köstriks ja kihelkonnakooliõpetajaks Ernst Ferdinand Mattisson (1836-1916). Ernst Mattisson sündis Põlvas,

kus tema isa oli köstriks. Ta õppis Tartu kreiskoolis ja lõpetas Valgas Cimce seminari. Enne Vastseliina saabumist oli Mattisson ametis Sangastes, Kodaveres ja Paistus. Vastseliinasse jäi ta aga kuni surmani. Köster Ernst Ferdinand Mattissoni panus eriti kooli-hariduse jagamisel Vastseliinas on olnud tähelepanuväärne. Loosi kooli kunagine direktor Evi Saar on aastate eest kirjutanud rajoonilehes, et „Loosi kooli esimeseks teadaolevaks õpetajaks oli Ernst Ferdinand Mattisson, kes oli teistest Vastseliina kihelkonna

õpetajatest haritum, oskas õpetada ka kirjutamist“. Ernst Ferdinand Mattissoni elutööst Vastseliinas teame täna kahjuks liiga vähe, see vääriks uurimist.

Ernst Mattissoni surma järel jätkas Vastseliinas köstrina ja kooliõpetajana tema poeg Evald Voldemar Mattisson (1874-1920). Lisaks köstri ametile ja kooli-õpetaja tööle, lõi Evald aktiivselt kaasa Vastseliina seltsielus, seda eelkõige Vastseliina Põllumeeste Seltsi tegevuses.

Peale Evald Mattissoni varajast surma sai Vastseliina köstriks tema vaim poeg Edgar Mattisson (1904-1985), kes oli Vastseliinas selles ametis kuni sõja lõpuni, mil suundus perega Saksamaa kaudu Ameerikasse. 1930ndate aastate keskel Edgar Mattisson võttis uueks perenimeks „Mattisoo“.

Nii on aastatel 1863-1944 olnud Vastseliinas ametis kolm põlve Mattisone, kes kõik on jätnud silmapaistva jälje ka siinsesse haridus- ja seltsiellu.



VÕRU VALLA KULTUURI- JA SPORDIKALENDER

AUGUST

- 14. augustil**
kell 20.00 Tulede öö ansambliga SADU Vastseliina Piiskopilinnuses
- 15. augustil**
kell 11.00 XXXVIII Kaika suveülikooli matkapäev Navil
kell 16.00 Kungla seltsimaja 90 ja kodukandipäev Kungla seltsimajas
kell 17.00 Suur suvekontsert ja simman Järvere küla puhkeplatsil
kell 19.00 suur suvesimman Hundi ja ansambliga Haag Kungla seltsimaja pargis
kell 19.00 Varese suvepidu Hundi, Mohiito ja Tauri Anniga Varese paigas
- 16. augustil**
kell 12.00 Vastseliina II kalmistupüha jumala-teenistus Vastseliina kalmistul
- 17. augustil**
kell 18.00 XXXI Võru Vaskpillipäevade avakontsert "Pühendus-Aavo Ots 75" Vastseliina Katariina kirikus
- 20. augustil**
kell 13.00 Kubija rahvasimman Kubija lauluväljakul
- 21. augustil**
kell 18.00 Orava kodukandipäev Orava vabaõhulaval
- 23. augustil**
kell 11.00 Osula II kalmistupüha Osula kalmistul
kell 12.00 Koolialguse täika Puiga laululaval
- 29. augustil**
kell 20.00 Lasva järve muusika Lasva rannas
- 30. augustil**
kell 10.00 Lastepäev "Suve lõpus lusti veel" Lasva rahvamaja juures
kell 12.00 Leeripüha MISSA Vastseliina kirikus

SEPTEMBER

- 1. septembril**
kell 9.00 Puiga Põhikooli õppeaasta avaaktus
kell 9.00 Vastseliina Gümnaasiumi õppeaasta avaaktus
kell 9.15 Parksepa Keskkooli õppeaasta avaaktus
kell 10.00 Osula Põhikooli õppeaasta avaaktus
kell 12.00 Kääpa Kooli õppeaasta avaaktus
- 5. septembril**
kell 13.00 15. Kütioru maastikujooks- ja kõnd
- 6. septembril**
kell 10.00 Männi tänava festival Parksepas
- 26. septembril**
kell 10.00 Sulbi Mihklilaat

OKTOOBER

- 4. oktoobril**
kell 15.00 Võrumaa orienteerumiskolmapäevak Pikakannus
- 10. oktoobril**
kell 13.00 42. Munamäe-Võru maanteejooks ja -kõnd
- 28. oktoobril**
kell 8.00 Lindora laat

NÄITUSED

- Vastseliina rahvamajas on avatud Ago Ruusi näitused "Kaks vana pildialbumit" ja "Tuli ja mehed".
- Vastseliina piiskopilinnuses on avatud Sergei Augusti ajalooline näitus "Karistuse varjud" ja Ago Ruusi näitus "Paruni salahobi".
- Vastseliina piiskopilinnuse palverännumajas on avatud Peeter Kaasiku abstraktsete maalide näitus „Kompositsioon“.
- Võru vallamajas on avatud Võru Kunstikooli õpilastööde näitus.

SA EI PEA OMA LEINAGA ÜKSI JÄÄMA

Tugigrupp lapse kaotanud emadele Võru linnas.

Loe lisaks leinakool.ee/leinagrupp-emadele/

27.08-
29.10.2026



KÜSK

Väljaõpet toetab Siseministeerium ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital. EKÜSK läbi MTÜ Kuula Leinajat projekt "LEINAS KOOS tugigrupp".



Ago Ruus
rubriigi toimetaja
505 6691
agoruus@gmail.com

Väljaandja: Võru Vallavalitsus (Võrumõisa tee 4a, 65605, Võru linn)
Koostaja, toimetaja ja küljendaja: Võru valla avalike suhete spetsialist Kadri Kauts

Trükk: Printall AS, Tallinn
Kohalettoimetamine: Omniva
Tiraaž: 4700 eksemplari
Ilumise: 11 korda aastas igal kuul, välja arvatud juulis
Loe digilehte: voruvald.ee/voru-valla-teataja

Järgmine leht saabub postkasti septembrikuus. **Artikleid järgmisesse lehte ootame 21. augustiks e-posti aadressile ajaleht@voruvald.ee.** Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.